

MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS
2023

HARI SELASA : 24 OKTOBER 2023

JAWAPAN-JAWAPAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN JAWAB
LISAN YANG TIDAK DIJAWAB DI DALAM DEWAN
(SOALAN NO. 7, 11, 14 HINGGA NO. 46)

NOTA: [RUJUK PENYATA RASMI HARIAN (HANSARD)]

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN RIDUAN BIN RUBIN [TENOM]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN RIDUAN BIN RUBIN [TENOM] minta **MENTERI PERDAGANGAN DALAM NEGERI DAN KOS SARA HIDUP** menyatakan sejauh manakah keberkesanan pelaksanaan Program Penyeragaman Harga terutamanya di kawasan pedalaman Sabah dan adakah Kementerian berhasrat menyeragamkan keseluruhan harga barang bagi memastikan tiada diskriminasi ekonomi berlaku.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Program Pengedaran Barang Perlu, LPG dan Community Drumming atau dikenali sebagai **Program Penyeragaman Harga** telah dilaksanakan bermula tahun **2009**. Objektif program ini adalah menjadi sebahagian daripada langkah intervensi untuk menangani isu perbezaan besar harga barang-barang asas dengan kawalan harga di kawasan-kawasan pedalaman berbanding kawasan-kawasan lain.

Program ini dilaksanakan bagi menanggung kos pengangkutan membawa tujuh (7) barangan bersubsidi/kawalan iaitu beras, gula, tepung gandum, minyak masak, LPG, Petrol RON95, dan Diesel dari pembekal ke kawasan-kawasan pedalaman di **enam (6) negeri** iaitu **Sabah, Sarawak, Kedah, Kelantan, Terengganu dan Pahang** supaya penduduk kawasan pedalaman boleh membeli tujuh barangan dengan harga kawalan di atas dengan harga yang sama seperti harga di bandar terdekat.

Secara keseluruhannya, program ini telah berjaya mengawal harga bagi tujuh barangan tersebut di kawasan terlibat. Sebagai contoh, harga bagi LPG (tong 14kg) di Zon Pensiangan adalah RM65.00 setong sebelum pelaksanaan program ini, berbanding harga RM26.60 setong yang dijual selepas pelaksanaan program ini.

Buat masa ini, Kementerian hanya memberi tumpuan kepada penyeragaman harga bagi tujuh barangan asas yang dinyatakan di atas. Berbanding pertambahan jenis barangan, keutamaan buat masa ini adalah untuk memperluaskan program ini dalam konteks liputan kawasan pengedaran yang termasuk dalam kriteria pemilihan.

Ini untuk memastikan lebih ramai masyarakat di kawasan pedalaman yang menerima manfaat. Sebagai contoh, sebanyak 1,601 point-of-sales (POS) terlibat pada tahun 2019, berbanding tahun 2023 telah meningkat kepada 1,727 POS.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN
DEWAN RAKYAT, MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN
[BENTONG]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN [BENTONG] minta **MENTERI KOMUNIKASI DAN DIGITAL** menyatakan kesudian Kementerian untuk memansuhkan atau membuat pindaan mengenai Seksyen 233 Akta Komunikasi dan Multimedia serta menyatakan garis masa dan hala tuju pemansuhan atau pindaan tersebut.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Pada masa ini, cadangan pindaan kepada seksyen 233 Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 [Akta 588] masih dalam pertimbangan, dengan mengambil kira maklum balas dan pandangan pelbagai pihak termasuk pemegang taruh dan pihak-pihak berkepentingan.

Sesi libat urus berkenaan cadangan pindaan kepada Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 [Akta 588] yang melibatkan pemegang taruh dan pihak berkepentingan akan diadakan pada 30 Oktober 2023 untuk kementerian dan agensi Kerajaan, 1 November 2023 untuk pemain industri/pemegang lesen dan 3 November 2023 untuk Badan Bukan Kerajaan [*Non-Governmental Organisation (NGO)*] serta Persatuan Sivil (*Civil Societies*).

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN
DEWAN RAKYAT, MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB TUAN AHMAD TARMIZI BIN
SULAIMAN [SIK]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN AHMAD TARMIZI BIN SULAIMAN [SIK] minta **MENTERI KOMUNIKASI DAN DIGITAL** menyatakan perancangan Kementerian untuk menaik taraf akses dan kapasiti capaian jalur lebar bagi daerah Sik yang masih pada tahap yang tidak memuaskan.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Bagi meningkatkan taraf akses dan kapasiti capaian jalur lebar di Parlimen Sik, Kementerian Komunikasi dan Digital (KKD) melalui Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM) sentiasa berusaha menambah baik liputan jalur lebar dengan pembinaan menara baharu, menaik taraf pemancar sedia ada serta pemasangan gentian optik ke premis-premis bagi membolehkan rakyat mendapat perkhidmatan internet yang berkualiti.

Melalui inisiatif Pelan Jalinan Digital Negara (JENDELA) setakat suku kedua tahun 2023 di Parlimen Sik, sebanyak tiga daripada 22 buah menara baharu telah disiapkan iaitu di Kampung Kuala Cham, Kampung Charok Kudung dan Kampung Tok Uban. Bagi naik taraf pemancar pula, kesemua 83 buah pemancar telah siap dipasang. Seterusnya 2,104 daripada 3,726 premis telah tersedia dengan sambungan gentian optik. Kesemua baki projek yang tersebut di atas dijangka akan siap secara berperingkat pada penghujung tahun 2025.

KKD juga turut melaksanakan penyediaan infrastruktur jalur lebar menggunakan kaedah *Point of Presence* (PoP) hab gentian optik yang merupakan salah satu alternatif dalam memastikan liputan jalur lebar dapat diperluaskan ke kawasan sekitar sekolah dan berpenduduk di kawasan luar bandar dan pedalaman dengan lebih baik. Secara keseluruhannya, jumlah PoP di Kedah adalah sebanyak 368. Daripada jumlah tersebut pula sebanyak 28 PoP berada di kawasan berhampiran sekolah luar bandar di Parlimen Sik dengan tujuh PoP terlibat dengan pelaksanaan PoP Fasa 1 manakala 21 PoP di bawah Fasa 2.

Usaha-usaha menambah baik perkhidmatan jalur lebar kini sedang giat dijalankan. Kerjasama daripada semua pemegang taruh baik daripada jabatan/agensi kerajaan serta swasta adalah amat diharapkan agar rakyat dapat menerima perkhidmatan dengan lebih cepat.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' SRI SH MOHMED PUZI BIN SH ALI
[PEKAN]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

DATO' SRI SH MOHMED PUZI BIN SH ALI [PEKAN] minta **MENTERI
PERDAGANGAN DALAM NEGERI DAN KOS SARA HIDUP**
menyatakan apakah tahap keberkesanan program Jualan Rahmah yang
kini semakin meluas perlaksanaannya.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Program Jualan Rahmah (PJR) adalah program jualan barangan keperluan harian yang terdiri daripada barang makananan (mentah atau siap) dan barang bukan makanan yang dikategorikan sebagai barangan keperluan harian. PJR ini dilaksanakan dengan penglibatan rakan-rakan strategik peruncit meliputi pasar raya besar, pasar raya, pasar raya mini, dan kedai runcit dengan penjualan barangan keperluan harian terpilih dengan pengurangan harga di antara 10% hingga 30% berbanding harga pasaran setempat.

Senarai barangan keperluan harian yang boleh diberikan keutamaan dalam PJR adalah meliputi ayam, ikan dan hasil laut, telur ayam, gula putih bertapis, minyak masak botol, tepung gandum, beras, sayur-sayuran dan buah-buahan, barangan penjagaan diri, barangan pembersihan rumah, lampin pakai buang, barangan keperluan sekolah dan barang-barang keperluan harian lain yang sesuai dengan keperluan masyarakat setempat.

Sejak ia diperkenalkan, sambutan yang diterima daripada orang ramai amatlah menggalakkan di mana Jualan Rahmah ini sentiasa dinanti-nantikan. Sehingga 30 September 2023, seramai 3,565,747 orang telah mengunjungi Jualan Rahmah di seluruh negara bagi mendapatkan barangan keperluan harian yang ditawarkan. Rata-rata pengunjung amat berpuas hati kerana dapat membeli barangan keperluan harian pada harga lebih rendah dan sudah pasti meringankan sedikit sebanyak bebanan kenaikan kos sara hidup yang sedang dihadapi.

Secara umumnya, pelaksanaan PJR ini sangat membantu rakyat yang berpendapatan rendah menangani kenaikan kos sara hidup dengan mendapatkan barangan keperluan harian terpilih pada harga yang lebih murah berbanding harga pasaran setempat. Bagi memastikan rakyat mendapat faedah yang terbaik, KPDN sedang melaksanakan kajian terhadap inisiatif-inisiatif di bawah Payung Rahmah termasuk Program Jualan Rahmah. Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB DATUK HAJI AHMAD MARZUK BIN
SHAARY [PENGKALAN CHEPA]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

Minta Perdana Menteri menyatakan komitmen Kerajaan membuat pindaan Perlembagaan Persekutuan bagi memberi kuasa kepada Dewan Undangan Negeri (DUN) menggubal dan seterusnya memperkasa undang-undang syariah.

JAWAPAN

YB SENATOR DATO' SETIA DR. HAJI MOHD NA'IM

BIN HAJI MOKHTAR

MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (HAL EHWAL AGAMA)

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kerajaan mengambil maklum berkenaan dengan titah ke bawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Selangor semasa Mesyuarat Majlis Kebangsaan Bagi Hal Ehwal Agama Islam Malaysia (MKI) pada 28 Ogos 2023 yang lalu mengenai cadangan penubuhan Jawatankuasa Khas yang terdiri daripada golongan pakar dan pengamal undang-undang yang berkelayakan.
2. Kerajaan sedang mengambil tindakan untuk menubuhkan Jawatankuasa Khas tersebut dan melantik pakar perundangan untuk menganggotai Jawatankuasa Khas ini.
3. Jawatankuasa Khas ini bertanggungjawab untuk mengkaji isu-isu yang melibatkan bidang kuasa Persekutuan dan Negeri khususnya berkaitan dengan kompetensi Dewan Undangan Negeri (DUN) mengenai penggubalan undang-undang Islam serta bidang kuasa Mahkamah Syariah menurut butiran 1, Senarai Negeri, Jadual Kesembilan Perlembagaan Persekutuan dan mencari satu jalan penyelesaian yang terbaik dan harmoni.
4. Ini merupakan salah satu usaha dan komitmen Kerajaan untuk menyelesaikan isu konflik bidang kuasa antara Persekutuan dengan negeri dan antara mahkamah sivil dengan mahkamah Syariah demi memartabatkan dan memperkasa perundangan syariah dan sistem kehakiman Syariah di negara ini.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN JAWAB LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DR. MOHAMMED TAUFIQ BIN JOHARI
[SUNGAI PETANI]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

YB DR. MOHAMMED TAUFIQ BIN JOHARI [SUNGAI PETANI] minta **MENTERI PEMBANGUNAN KERAJAAN TEMPATAN** menyatakan langkah-langkah bagi memastikan pemaju kawasan perumahan membangunkan projek baru dengan mengambil kira unjuran kepadatan penduduk, unjuran trafik serta perancangan bandar secara keseluruhan.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan (KPKT) melalui Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia) telah menyediakan Garis Panduan Perancangan (GPP) Perumahan pada tahun 2016. Garis panduan perancangan ini disediakan bagi membantu Pihak Berkuasa Negeri (PBN), Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan agensi-agensi teknikal dalam merancang dan mengawal pembangunan semua jenis perumahan semasa penyediaan rancangan pemajuan dan memproses permohonan kebenaran merancang. Ia juga bertujuan untuk memandu dan memudahkan cara pihak pemaju dalam mereka bentuk susun atur dan menyediakan kemudahan awam dan infrastruktur bagi setiap pemajuan perumahan yang dibangunkan. Pematuhan kepada garis panduan perancangan ini adalah penting bagi memastikan pembangunan perumahan menepati matlamat dan prinsip-prinsip perancangan.

Pembangunan perumahan perlu disediakan dengan mencukupi, mampu dimiliki oleh pelbagai golongan dan dapat memenuhi keperluan untuk menikmati persekitaran perumahan yang kondusif, selesa, berkualiti, selamat dan harmoni. Namun, langkah-langkah sewajarnya perlu diambil bagi memastikan pemaju kawasan perumahan membangunkan projek baharu dengan mengambil kira unjuran kepadatan penduduk, unjuran trafik serta perancangan bandar secara keseluruhan melalui perkara-perkara berikut:

- i. pembangunan perumahan perlu merujuk kepada Rancangan Tempatan yang merupakan dokumen bagi tujuan kawalan perancangan pembangunan yang memperincikan mengenai kawalan kepadatan (densiti) bagi jenis pemajuan perumahan yang dibenarkan untuk dibangunkan agar mencapai persekitaran perumahan yang kondusif, selesa dan berkualiti;
- ii. pelan susun atur serta Laporan Cadangan Pemajuan (LCP) perlu disediakan di samping keperluan dokumen lain seperti Laporan Penilaian Impak Trafik (TIA), Laporan Penilaian Kesan Kepada Alam Sekitar (EIA), Laporan Penilaian Impak Sosial (SIA) dan

SOALAN NO : 17

lain-lain tertakluk kepada ulasan agensi teknikal yang mana ia dapat memberikan unjuran trafik dan kesan alam sekitar kepada penduduk di sesuatu kawasan perumahan;

- iii. bagi suatu pembangunan perbandaran baharu bagi penduduk yang melebihi sepuluh ribu orang atau meliputi suatu kawasan yang lebih daripada seratus hektar atau kedua-duanya, ia perlu mendapatkan nasihat Majlis Perancang Fizikal Negara (MPFN) yang dipengerusikan oleh YAB Perdana Menteri selaras dengan peruntukan Subseksyen 22(2A), Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 (Akta 172).

Secara kesimpulannya, pemaju dan *principal submitting person* (PSP) perlu mengambil langkah sewajarnya serta mematuhi keperluan agensi teknikal dalam pembangunan projek baharu dengan mengambil kira unjuran kepadatan penduduk, unjuran trafik serta perancangan bandar dalam memastikan perumahan yang kondusif, selamat, mencukupi dan selesa. Secara keseluruhannya, proses yang dilalui oleh pemaju perumahan pada masa kini sangat komprehensif dan mempunyai norma masa yang telah ditetapkan sebagaimana Manual *One Stop Centre* (OSC) sesuai dengan hasrat Kerajaan untuk mencapai *ease of doing business* bagi sektor hartanah perumahan di Malaysia.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : KAPTEN AZAHARI BIN HASAN
[PADANG RENGAS]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

KAPTEN AZAHARI BIN HASAN [PADANG RENGAS] minta **MENTERI PERDAGANGAN DALAM NEGERI DAN KOS SARA HIDUP** menyatakan isu kenaikan harga beras dan kos sara hidup kebelakangan ini menjadi topik hangat dalam kalangan rakyat, terutama golongan B40 dengan saiz pendapatan isu rumah yang kecil menyebabkan mereka adalah kumpulan paling tersepit dengan keadaan semasa.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan amat memahami serta cakna akan kesan kenaikan harga barang kepada rakyat Malaysia terutama golongan berpendapatan rendah. Walau bagaimanapun, kita harus menerima realiti bahawa impak kenaikan harga barang terhadap pengguna adalah fenomena global yang melanda seluruh dunia termasuk negara-negara maju seperti Amerika Syarikat, Canada, Britain, sebahagian besar negara Eropah, Singapura, Indonesia dan Australia.

Fenomena yang melanda ini disumbangkan oleh faktor-faktor luar kawalan Kerajaan. Contohnya, apabila berlaku kekurangan bekalan selepas pembukaan aktiviti ekonomi global selepas pandemik COVID-19, berlaku kekurangan bekalan barangan di mana harga barang tersebut telah naik dan kita terpaksa bersaing untuk membelinya. Begitu juga baru-baru ini ada negara pengeksport yang mengenakan larangan mengeksport kerana masalah dalaman termasuk cuaca dan politik semasa negara tersebut. Langkah sekatan eksport itu mempengaruhi harga komoditi yang sama dari negara pengeksport yang lain. Kesan geopolitik antarabangsa seperti perang dan nilai tukaran matawang asing yang dipengaruhi oleh matawang Amerika memberi kesan terhadap nilai import barangan makanan dan ini dapat dilihat melalui peningkatan nilai import agromakanan dari RM63.59 bilion tahun 2021 dan RM75.54 bilion bagi tahun 2022.

Walaupun demikian, Kerajaan tidak lepas tangan malah berusaha secara berterusan samada di sudut polisi dan dasar kerajaan, perundangan, inisiatif dan program, mahupun penguatkuasaan bagi mengurangkan impak yang dihadapi rakyat semua peringkat B40, M40 dan T20.

Kerajaan Malaysia secara amnya mengamalkan sistem pasaran bebas (*free market economy*) di mana secara amnya harga barangan ditentukan oleh penawaran dan permintaan. Walau bagaimanapun, Kerajaan melaksanakan sistem *hybrid* di mana ada barang-barang tertentu dikawal bekalan dan harga. Ini dilaksanakan terhadap beberapa barangan asas

utama di mana jika tidak dikawal harganya, ia akan mempengaruhi output tersebut yang melibatkan kos buatan dan kos pengangkutan.

Saya senaraikan *multi-prong strategy* yang telah diambil oleh Kerajaan Perpaduan, ada yang kita teruskan polisi dari kerajaan terdahulu dan ada yang diubahsuai dan ditambah baik dari polisi, inisiatif dan program sedia ada seperti berikut:

- i. **Kawalan Harga Barangan Bersubsidi** seperti RON95, Diesel, LPG, Minyak Masak, Beras Tempatan, Ayam dan Telur. Kerajaan menganggarkan akan membelanjakan sekitar RM81 bilion subsidi tahun ini untuk memastikan RON95 tetap pada harga RM2.05 seliter, Diesel RM2.15 seliter, LPG RM26.60 untuk 14.4kg (tanpa caj penghantaran), Minyak Masak RM2.50/kg, Beras Tempatan RM26.00 bagi 10kg, Ayam Standard di Semenanjung RM9.40/kg dan telur.
- ii. **Skim harga maksimum di enam musim perayaan** utama Malaysia termasuk Hari Raya Aidilfitri, Hari Gawai, Pesta Keamatan, Tahun Baru Cina, Hari Deepavali dan Hari Krismas yang kita jangka harga akan meningkat bila permintaan meningkat pada waktu tersebut.
- iii. **Program Penyeragaman Harga** bagi memastikan harga barangan asas tertentu tetap sama di pendalaman dengan harga di bandar di mana Kerajaanlah yang menanggung kos penghantaran dan transporter dari *port-to-port* dan dari *port* ke kawasan pendalaman.
- iv. **Penguatkuasaan Akta Kawalan Harga dan Anti Pencatutan 2011** yang dilaksanakan secara terus menerus oleh 2,200 penguatkuasa KPDN seluruh negara bagi memastikan tiada peniaga yang mencatut harga barangan.
- v. **Penguatkuasaan Akta Kawalan Barangan 1961** bagi memastikan tiada kes sorok barang keperluan. Ini juga meliputi pembanterasan kes penyeludupan dan kes penjualan bersyarat.
- vi. **Program Jualan Rahmah (PJR) dan Jualan Rahmah Bergerak (PJRB) di semua kawasan parlimen dan DUN** dengan barangan dijual pada harga antara 10% hingga 30% lebih murah dari harga

pasaran setempat. Dengan ini juga diharapkan *disposable income* pengguna akan meningkat untuk dibelanjakan kepada keperluan lain.

- vii. **Inisiatif RAHMAH** yg lain seperti Menu RAHMAH, Bakul RAHMAH yang bertujuan mengurangkan bebanan perbelanjaan isi rumah dalam perbelanjaan makanan dimasak dan pakej RAHMAH dalam pelbagai perkhidmatan; dan
- viii. **Inisiatif Peningkatan Pendapatan Rakyat (IPPR)** seperti yang dilaksanakan oleh Kementerian Ekonomi serta **Program Francais Mampu Milik dan Mikro yang dijalankan oleh KPDN.**

Tuan Yang di Pertua,

Satu lagi aspek yang telah diberikan perhatian oleh Kerajaan ialah memperkasakan kesedaran pengguna. Dalam mendepani cabaran kos sara hidup masa kini, pengguna harus peka dan tahu melaksanakan hak-hak pengguna, merancang pembelian dan perbelanjaan, tidak melakukan pembelian panik serta menyalurkan aduan melalui saluran yang betul. Peranan pengguna dalam memberikan reaksi yang sepatutnya sangat penting supaya Kerajaan dan pengguna dapat bersama-sama mendepani dan menangani cabaran kos sara hidup dengan lebih berkesan dan jayanya.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DR. KELVIN YII LEE WUEN
[BANDAR KUCHING]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

DR. KELVIN YII LEE WUEN [BANDAR KUCHING] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan tentang perkembangan mengembalikan hak-hak dan autonomi ke Sabah dan Sarawak mengikut perjanjian MA63.

JAWAPAN

**YB DATUK ARMIZAN BIN MOHD ALI
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(HAL EHWAL SABAH, SARAWAK DAN TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kerajaan terus komited dalam memastikan perkara-perkara yang termaktub dalam Perjanjian Malaysia 1963 (MA63) diselesaikan mengikut kerangka undang-undang.

2. Sehubungan dengan itu, Kerajaan Persekutuan telah memutuskan supaya platform perundingan mengenai MA63 diteruskan dan ditambahbaik kepada Majlis Tindakan Pelaksanaan Perjanjian Malaysia 1963 (MTPMA63) yang dipengerusikan sendiri oleh YAB Perdana Menteri. Selain itu, Jawatankuasa Teknikal yang dipengerusikan oleh YAB Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Perlindungan dan Komoditi serta Jawatankuasa Penyelarasan yang dipengerusikan oleh saya sendiri telah turut ditubuhkan di bawah MTPMA63.

3. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, perbincangan mengenai Perkara/Tuntutan Asas MA63 masih diteruskan. Status kemajuan terkini bagi perbincangan tersebut adalah seperti berikut:

i. Selesai Sepenuhnya

- a. Penyerahan kuasa kawal selia LPG kepada Kerajaan Negeri Sarawak;
- b. Penyerahan semula kuasa pentadbiran ke atas Pulau Sipadan dan Pulau Ligitan kepada Kerajaan Negeri Sabah;
- c. Pindaan Perlembagaan Persekutuan Perkara 1(2) dan Perkara 160(2) Perlembagaan Persekutuan;
- d. Pemberian kuasa (*empowerment*) mengenai pelesenan dan penangkapan ikan laut dalam kepada Kerajaan Negeri Sabah dan Kerajaan Negeri Sarawak;
- e. Pengiktirafan Jabatan Kerja Raya (JKR) dan Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS) Negeri Sabah dan Negeri

Sarawak sebagai Jabatan Teknik di bawah Arahan Perbendaharaan 182 (AP182);

- f. Pindaan Akta Lembaga Hasil Dalam Negeri 1995 [Akta 533] bagi melantik perwakilan tetap Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak dalam LHDN;
- g. Penyerahan kuasa kawal selia bekalan gas di Negeri Sabah; dan
- h. Pentadbiran badan kehakiman di Sabah dan Sarawak;

ii. Selesai Sebahagian/Interim

- a. Penyerahan Kuasa Kawal Selia Elektrik kepada Kerajaan Negeri Sabah;
- b. Kajian Semula Pemberian Khas bagi Negeri Sabah dan Sarawak di bawah Perkara 112D (RM300 juta); dan
- c. Penyediaan Garis Panduan Khas bagi urusan penyerahan semula tanah dirizabkan bagi maksud Persekutuan di Sabah dan Sarawak.

iii. Telah Mempunyai Keputusan Dasar

- a. Pemberian kuasa (*empowerment*) mengenai alam sekitar;
- b. Tenaga buruh di Negeri Sabah dan Sarawak; dan
- c. Pelantikan Pesuruhjaya Kehakiman (Pindaan Perlembagaan Persekutuan).

iv. Dalam Perbincangan

- a. Royalti minyak dan pembayaran tunai petroleum;
- b. Mineral minyak dan medan minyak;
- c. Akta Laut Wilayah 2012 [Akta 750];
- d. Hak negeri ke atas pelantar benua;
- e. Obligasi kewangan Persekutuan di bawah Senarai III, Senarai Bersama, Jadual Kesembilan Perlembagaan Persekutuan;
- f. Duti setem dikenakan ke atas instrumen pemindahan, caj, menyewakan tanah di bawah Ordinan Tanah Sabah (Bab 68) dan Kanun Tanah Sarawak (Bab 81); dan
- g. Pertambahan perjawatan perkhidmatan awam Negeri Sabah dan Sarawak di bawah Perkara 112 Perlembagaan Persekutuan.

- h. Borneonisasi perkhidmatan awam Persekutuan di Negeri Sabah dan Sarawak;
- i. Pembangunan Sempadan Sabah-Sarawak-Kalimantan;
- j. Pertambahan bilangan Ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sabah dan Negeri Sarawak di Dewan Rakyat;
- k. Cadangan Pindaan Perkara 95B Perlembagaan Persekutuan mengenai ubah suaian bagi Negeri Sabah dan Sarawak mengenai pembahagian kuasa perundangan; dan
- l. Cadangan pindaan item 25A (Pelancongan) dalam Senarai I (Persekutuan), Jadual Kesembilan, Perlembagaan Persekutuan kepada Senarai III (Bersama), Jadual Kesembilan Perlembagaan Persekutuan.

4. Di samping itu, Kerajaan Persekutuan juga telah menerima sebanyak tiga (3) lagi isu baharu untuk dibincangkan iaitu:

- a. Isu kesihatan;
- b. Isu pendidikan; dan
- c. Penukaran Status Pelabuhan Bintulu dari Pelabuhan Persekutuan ke Pelabuhan Negeri.

Isu-isu tersebut telah pun dibentangkan oleh Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak pada Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal di bawah MTPMA63 yang telah diadakan pada 18 Julai 2023 yang lalu.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Penyelarasan MA63 Mengenai Isu Pembangunan Pendidikan dan Kesihatan di Negeri Sabah dan Sarawak yang dipengerusikan secara bersama oleh saya, YB Menteri Pendidikan dan YB Menteri Kesihatan telah diadakan pada 28 Ogos 2023.

5. Tempoh masa bagi penyelesaian setiap perkara/tuntutan adalah tertakluk kepada proses perundangan yang berkaitan. Selain itu, tahap kesediaan Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak dari sudut operasi, sumber manusia, kewangan juga merupakan aspek yang perlu diambil kira sebelum suatu perkara/tuntutan asal MA63 dapat diselesaikan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN JAWAB LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS 2023**

PERTANYAAN : JAWAB LISAN

DARIPADA : TUAN ZAKRI BIN HASSAN [KANGAR]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN ZAKRI BIN HASSAN [KANGAR] minta **MENTERI BELIA DAN SUKAN** menyatakan cadangan tentang langkah yang boleh dibuat untuk mengekalkan momentum pasukan bola sepak Harimau Malaya pimpinan Kim Pan Gon.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pasukan Harimau Malaysia mula mempamerkan peningkatan prestasi di mana berjaya menduduki tangga ke-134 berbanding tangga ke-145 pada tahun 2022. Ini menunjukkan kenaikan sebanyak 11 tangga dalam tempoh satu tahun. Momentum peningkatan prestasi ini dapat dilihat menerusi perlawanan-perlawanan yang disertai di peringkat antarabangsa.

Pihak Kementerian berpandangan bahawa lantikan Kim Pan Gon berjaya mentransformasikan pasukan Harimau Malaya untuk mempamerkan prestasi permainan yang berkualiti. Menurut Persatuan Bolasepak Malaysia (FAM), Harimau Malaya di bawah bimbingan beliau berada di landasan yang betul sepertimana yang telah ditetapkan di bawah Pelan Hala Tuju Bolasepak Malaysia 2030 (F:30) dengan sasaran berada dalam kelompok lima (5) negara terbaik Asia menjelang tahun 2030.

SOALAN NO : 20

Lantikan Kim Pan Gon telah menerapkan gaya permainan yang baharu dalam setiap perlawanan yang disertai oleh pasukan negara. Selain daripada itu, keterampilan dan karakter setiap pemain digilap dari semasa ke semasa bagi memastikan pemain dapat mempamerkan aksi yang terbaik.

Kepercayaan kepada jurulatih ini perlu diteruskan dan beliau harus diberi peluang bagi persiapan pasukan menghadapi kejohanan-kejohanan yang lebih besar pada masa akan datang seperti:

- i. Kelayakan Piala Dunia 2026 / Piala Asia 2027 bermula pada November 2023, Mac dan Jun 2024; dan
- ii. AFC Asian Cup Qatar 2023 bermula dari 12 Januari hingga 10 Februari 2024.

Di peringkat Kementerian, program pembangunan diberikan penekanan melalui Majlis Sukan Negara (MSN) dalam memastikan pembangunan sukan bola sepak dilaksanakan secara menyeluruh bagi pemain yang berumur di antara 7 hingga 17 tahun menerusi Program Pembangunan Bola Sepak Negara (PPBN) dengan kerjasama Persatuan Bola Sepak Malaysia (FAM). Program ini telah berjaya melahirkan atlet-atlet yang kini menyertai pasukan skuad kebangsaan negara seperti Arif Aiman bin Hanapi dan Muhammad Mukhairi Ajmal bin Mahadi.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN
DARIPADA : YB TUAN YUNESWARAN A/L
RAMARAJ [SEGAMAT]
TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN YUNESWARAN A/L RAMARAJ [SEGAMAT] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan adakah Kerajaan akan meneliti semula mana-mana peruntukan perundangan Persekutuan bagi membolehkan pewujudan klausa baharu iaitu pengosongan kerusi dalam tempoh tertentu oleh mana-mana Ahli Dewan Rakyat yang keluar daripada mana-mana blok politik yang dia terlibat sebelumnya sebagai ahli bersekutu.

JAWAPAN

YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)

Tuan Yang di-Pertua,

1. Akta Perlembagaan (Pindaan) (No.3) 2022 [Akta A1663] yang melarang Ahli Dewan Rakyat bertukar parti telah diwartakan pada 6 September 2022 dan berkuat kuasa mulai 5 Oktober 2022. Peruntukan Seksyen 6 Akta A1663 memberikan ruang kepada Kerajaan Negeri/Dewan Undangan Negeri (DUN) untuk melaksanakan peruntukan larangan Ahli Dewan Rakyat bertukar parti melalui pindaan Perlembagaan Negeri, tertakluk persetujuan Raja atau Yang Dipertua Negeri.

Antara implikasi utama pelaksanaan undang-undang tersebut ialah Ahli Dewan tidak lagi 'free agent', dan parti politik kini mempunyai satu identiti dalam Perlembagaan, sekali gus mengubah corak landskap demokrasi berparlimen negara. Ini sedikit sebanyak telah membantu dalam usaha penubuhan Kerajaan Perpaduan pada hari ini.

2. Pindaan Perlembagaan Persekutuan ini sebahagiannya melibatkan tambahan peruntukan 49A iaitu Pertukaran Parti Politik Anggota. Perkara 49A(1) menjelaskan sebab keanggotaan Dewan Rakyat gugur bermaksud seseorang itu telah dianggap melompat parti:

- (i) dia melepaskan keanggotaan parti politik itu; dan
- (ii) dia tidak lagi menjadi anggota parti itu;

setelah dipilih ke Dewan Rakyat bukan sebagai anggota suatu parti politik, dia menyertai suatu parti politik sebagai anggota.

3. Perkara 49A(2) sebaliknya mengecualikan maksud lompat parti bagi tindakan berikut:

- (i) pembubaran atau pembatalan pendaftaran parti politiknya;
- (ii) pelepasan keanggotaannya daripada parti politiknya apabila dipilih sebagai Yang di-Pertua; dan
- (iii) pemecatannya daripada keanggotaan dalam parti politiknya.

4. Sekiranya seorang Ahli Dewan Rakyat meninggalkan mana-mana blok politik, mana-mana Ahli Dewan Rakyat boleh menghantar notis bertulis kepada Yang di-Pertua, untuk Yang di-Pertua menentukan samada kerusi tersebut perlu dikosongkan, selaras dengan Perkara 49A(3) Perlembagaan Persekutuan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : KOMANDER NORDIN BIN AHMAD ISMAIL
TLDM (BERSARA) [LUMUT]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

KOMANDER NORDIN BIN AHMAD ISMAIL TLDM (BERSARA) [LUMUT] minta **MENTERI PERTAHANAN** menyatakan status terkini jumlah bilangan bekas tentera yang tidak diiktiraf sebagai veteran disebabkan salah laku dan jumlah mereka yang telah diberi pengampunan dan diiktiraf sebagai veteran.

JAWAPAN

Tuan Yang Di-Pertua,

1. Berdasarkan rekod Kementerian bilangan bekas tentera yang tidak diiktiraf sebagai veteran disebabkan oleh masalah tatatertib, disiplin atau salah laku yang dilakukan semasa dalam perkhidmatan bagi tempoh 3 tahun kebelakang ialah seramai 2,751 orang.
2. Bagi aspek pengiktirafan semula sebagai veteran pula ianya perlu melalui Panel Penasihat Pengiktirafan Veteran yang dipengerusikan oleh Ketua Staf Perkhidmatan Anggota. Permohonan dari bekas tentera yang terlibat akan dinilai dan dipertimbangkan oleh panel ini. Sehingga kini terdapat sebanyak 303 permohonan bagi diberikan pengiktirafan semula sebagai veteran telah diterima oleh pihak panel.

Dari jumlah berkenaan panel telah mempertimbangkan dan mengesyorkan sebanyak **21** permohonan bekas tentera untuk diberikan pengiktirafan sebagai veteran dan kesemua permohonan mereka telah diluluskan serta diberikan status sebagai Veteran ATM. Pertimbangan yang telah dilihat oleh Panel Penasihat Pengiktirafan berdasarkan kepada kriteria-kriteria dan asas pertimbangan wajar yang ditetapkan oleh Kementerian Pertahanan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' INDERA MOHD SHAHAR BIN
ABDULLAH [PAYA BESAR]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

DATO' INDERA MOHD SHAHAR BIN ABDULLAH [PAYA BESAR] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan perancangan dan komitmen Kerajaan dalam memantapkan dan memperkasakan 10 buah Jawatankuasa Pilihan Khas Parlimen yang telah diwujudkan agar berkeupayaan menjadi semak dan imbang ke arah mereformasikan Parlimen Malaysia.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Terdapat beberapa penambahbaikan yang telah dilaksanakan untuk memperkasakan Jawatankuasa Pilihan Khas Dewan Rakyat (JKPK) Parlimen Ke-15 berbanding JKPK Parlimen Ke-14 yang lalu.
2. Pertama, terma-terma rujukan JKPK telah ditambahbaik seperti berikut:
 - (i) JKPK boleh membincangkan semua perkara yang difikirkan sesuai di bawah terma rujukan tanpa perlu dirujuk kepada Menteri. Walau bagaimanapun, perkara-perkara yang dibincangkan oleh JKPK tidak boleh melibatkan perkara yang telah, sedang atau akan dibincangkan oleh Jawatankuasa Kira-Kira Wang Negara (PAC);
 - (ii) terma rujukan yang lebih luas merangkumi penglibatan kesemua Kementerian; dan
 - (iii) Yang di-Pertua Dewan Rakyat berkuasa membuat keputusan sekiranya terdapat pertikaian terutama berkaitan saksi yang dipanggil untuk memberi keterangan dan berkaitan prosedur penjalanan mesyuarat JKPK.
3. Kedua, Seksyen Jawatankuasa Pilihan Khas di bawah Bahagian Pengurusan Dewan Rakyat telah dikembangkan dengan melantik seorang pegawai penyelidik N44 bagi setiap JKPK yang akan menjalankan tugas urusan pentadbiran seperti penyelarasan mesyuarat JKPK, program dan laporan aktiviti lawatan dalam dan luar negara, penyelidikan serta penyediaan penyata-penyata JKPK. Pegawai ini juga menjadi penyelaras dan penghubung di antara JKPK dan kementerian bagi memudahkan segala urusan berkaitan JKPK dengan kementerian

yang berkaitan berjalan lancar dan efektif. Bahagian-Bahagian lain di Parlimen Malaysia turut memberi sokongan kepada Seksyen JKPK tersebut.

4. Selain itu, satu garis panduan 'Memberi Keterangan Kepada Jawatankuasa Pilihan Dewan Rakyat: Garis Panduan Untuk Pegawai Awam' telah disediakan oleh National Democratic Institute (NDI) dan Parlimen Malaysia dengan kerjasama Pejabat Peguam Negara, Bahagian Hal Ehwal Undang-undang, Jabatan Perdana Menteri, Jabatan Perkhidmatan Awam dan Pejabat Ketua Keselamatan Kerajaan (CGSO). Ia bertujuan membantu penjawat-penjawat awam yang dipanggil untuk memberi keterangan di mesyuarat JKPK.

5. Walau bagaimanapun, Kerajaan terbuka dengan sebarang cadangan penambahbaikan untuk memperkasakan JKPK dari semasa ke semasa.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TAN SRI HAJI ABDUL HADI BIN AWANG [MARANG]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TAN SRI HAJI ABDUL HADI BIN AWANG [MARANG] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah jaminan Kerajaan untuk mematuhi prinsip federalisme dan tidak menghukum rakyat di negeri yang tidak sehaluan dengan Kerajaan Persekutuan.

JAWAPAN

YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, selaras dengan prinsip federalisme yang diamalkan di Malaysia, pembahagian kuasa antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri diperuntukkan dengan jelas dalam Perlembagaan Persekutuan.
2. Kuasa perundangan Parlimen diperuntukkan di bawah Perkara 74(1) Perlembagaan Persekutuan ("PP") dibaca bersama Senarai Persekutuan Jadual Kesembilan PP. Selain itu, Parlimen juga boleh membuat undang-undang bagi hal tertentu seperti yang diperuntukkan dalam Perkara 76 PP.

3. Kuasa perundangan Badan Perundangan Negeri pula diperuntukkan di bawah Perkara 74(2) PP dibaca bersama Senarai Negeri Jadual Kesembilan PP. Kedua-dua Parlimen dan Badan Perundangan Negeri mempunyai kuasa perundangan secara bersama bagi perkara yang dinyatakan dalam Senarai Bersama Jadual Kesembilan PP.
4. Selain Senarai Negeri dan Senarai Bersama Jadual Kesembilan PP, kuasa perundangan Badan Perundangan Negeri Sabah dan Sarawak juga diperuntukkan di bawah Senarai IIA dan Senarai IIIA Jadual Kesembilan PP.
5. Perkara 77 PP memperuntukkan kuasa baki perundangan di mana Badan Perundangan sesuatu Negeri mempunyai kuasa untuk membuat undang-undang mengenai apa-apa perkara yang tidak disebut dalam mana-mana Senarai dalam Jadual Kesembilan.
6. Perkara 79 PP pula memperuntukkan penjalanan kuasa perundangan bersama antara Parlimen dan Badan Perundangan Negeri.
7. Kuasa perundangan dalam PP hendaklah dibaca bersama dengan Perkara 80 PP mengenai pembahagian kuasa eksekutif. Secara amnya, kuasa eksekutif Persekutuan meliputi segala perkara yang mengenainya Parlimen boleh membuat undang-undang dan kuasa eksekutif sesuatu Negeri meliputi segala perkara yang mengenainya Badan Perundangan Negeri itu boleh membuat undang-undang.
8. Perlembagaan Persekutuan juga memperuntukkan badan perundingan dan mekanisme (*consultative bodies and mechanisms*) yang bertujuan untuk menyeragamkan dasar Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri dalam perkara-perkara tertentu yang menyentuh bidang kuasa serta kepentingan Kerajaan Negeri. Contohnya, Majlis Kewangan Negara yang ditubuhkan di bawah Perkara 108 PP, Majlis Tanah Negara di bawah Perkara 91 PP dan Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan di bawah Perkara 95A PP.
9. Keanggotaan bagi ketiga-tiga Majlis yang ditubuhkan tersebut adalah melibatkan wakil-wakil bagi setiap negeri termasuklah bagi Negeri

Sabah dan Sarawak. Berdasarkan Perkara 95E(2) PP, Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak tidak dikehendaki untuk mengikuti dasar yang dibentuk oleh Majlis Tanah Negara atau Majlis Negara bagi Kerajaan Tempatan dan wakil bagi kedua-dua Negeri tersebut tidak berhak mengundi dalam kedua-dua Majlis berkenaan.

10. Ketiga-tiga Majlis tersebut hendaklah bermesyuarat seberapa kerap yang difikirkannya perlu dan adalah menjadi tanggungjawab dari segi perlembagaan untuk ketiga-tiga Majlis tersebut mengadakan mesyuarat sekurang-kurangnya sekali dalam dua belas bulan (Perkara 108(2) PP, Perkara 91(3) PP dan Perkara 95A (3) PP).

11. Di samping itu, Kerajaan Persekutuan telah menubuhkan Majlis Tindakan Pelaksanaan Perjanjian Malaysia 1963 ("MTPMA63") sebagai platform perundingan di antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri Sabah dan Kerajaan Negeri Sarawak khusus bagi membincangkan isu-isu berhubung dengan pelaksanaan Perjanjian Malaysia 1963.

12. Oleh itu, pembahagian kuasa yang jelas antara Kerajaan Persekutuan dengan Kerajaan Negeri, pewujudan badan perundingan dan mekanisme serta peruntukan Perlembagaan Persekutuan seperti yang dinyatakan di atas jelas menunjukkan jaminan hubungan Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri di bawah prinsip federalisme yang diamalkan di Malaysia serta kuasa dan kepentingan negeri akan terus dipelihara.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK LARRY SOON @ LARRY
SNG WEI SHIEN [JULAU]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

DATUK LARRY SOON @ LARRY SNG WEI SHIEN [JULAU] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah perkembangan mengenai agenda dan isu terkini yang sedang mendapat perhatian pihak Kerajaan di dalam Majlis Tindakan Pelaksanaan MA63 demi memastikan kemakmuran di Wilayah Sabah dan Sarawak. Nyatakan juga agenda baharu yang akan mendapat perhatian selanjutnya Kerajaan Pusat.

JAWAPAN

**YB DATUK ARMIZAN BIN MOHD ALI
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(HAL EHWAL SABAH, SARAWAK DAN TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kerajaan terus komited dalam memastikan perkara-perkara yang termaktub dalam Perjanjian Malaysia 1963 (MA63) diselesaikan mengikut kerangka undang-undang.

2. Sehubungan dengan itu, Kerajaan Persekutuan telah memutuskan supaya platform perundingan mengenai MA63 diteruskan dan ditambahbaik kepada Majlis Tindakan Pelaksanaan Perjanjian Malaysia 1963 (MTPMA63) yang dipengerusikan sendiri oleh YAB Perdana Menteri. Selain itu, Jawatankuasa Teknikal yang dipengerusikan oleh YAB Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Perlindungan dan Komoditi serta Jawatankuasa Penyelarasan yang dipengerusikan oleh saya sendiri telah turut ditubuhkan di bawah MTPMA63.

3. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, perbincangan mengenai Perkara/Tuntutan Asas MA63 masih diteruskan. Status kemajuan terkini bagi perbincangan tersebut adalah seperti berikut:

i. Selesai Sepenuhnya

- a. Penyerahan kuasa kawal selia LPG kepada Kerajaan Negeri Sarawak;
- b. Penyerahan semula kuasa pentadbiran ke atas Pulau Sipadan dan Pulau Ligitan kepada Kerajaan Negeri Sabah;
- c. Pindaan Perlembagaan Persekutuan Perkara 1(2) dan Perkara 160(2) Perlembagaan Persekutuan;
- d. Pemberian kuasa (*empowerment*) mengenai pelesenan dan penangkapan ikan laut dalam kepada Kerajaan Negeri Sabah dan Kerajaan Negeri Sarawak;
- e. Pengiktirafan Jabatan Kerja Raya (JKR) dan Jabatan Pengairan dan Saliran (JPS) Negeri Sabah dan Negeri

Sarawak sebagai Jabatan Teknik di bawah Arahan Perbendaharaan 182 (AP182);

- f. Pindaan Akta Lembaga Hasil Dalam Negeri 1995 [Akta 533] bagi melantik perwakilan tetap Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak dalam LHDN;
- g. Penyerahan kuasa kawal selia bekalan gas di Negeri Sabah; dan
- h. Pentadbiran badan kehakiman di Sabah dan Sarawak;

ii. Selesai Sebahagian/Interim

- a. Penyerahan Kuasa Kawal Selia Elektrik kepada Kerajaan Negeri Sabah;
- b. Kajian Semula Pemberian Khas bagi Negeri Sabah dan Sarawak di bawah Perkara 112D (RM300 juta); dan
- c. Penyediaan Garis Panduan Khas bagi urusan penyerahan semula tanah dirizabkan bagi maksud Persekutuan di Sabah dan Sarawak.

iii. Telah Mempunyai Keputusan Dasar

- a. Pemberian kuasa (*empowerment*) mengenai alam sekitar;
- b. Tenaga buruh di Negeri Sabah dan Sarawak; dan
- c. Pelantikan Pesuruhjaya Kehakiman (Pindaan Perlembagaan Persekutuan).

iv. Dalam Perbincangan

- a. Royalti minyak dan pembayaran tunai petroleum;
- b. Mineral minyak dan medan minyak;
- c. Akta Laut Wilayah 2012 [Akta 750];
- d. Hak negeri ke atas pelantar benua;
- e. Obligasi kewangan Persekutuan di bawah Senarai III, Senarai Bersama, Jadual Kesembilan Perlembagaan Persekutuan;
- f. Duti setem dikenakan ke atas instrumen pemindahan, caj, menyewakan tanah di bawah Ordinan Tanah Sabah (Bab 68) dan Kanun Tanah Sarawak (Bab 81); dan
- g. Pertambahan perjawatan perkhidmatan awam Negeri Sabah dan Sarawak di bawah Perkara 112 Perlembagaan Persekutuan.

- h. Borneonisasi perkhidmatan awam Persekutuan di Negeri Sabah dan Sarawak;
- i. Pembangunan Sempadan Sabah-Sarawak-Kalimantan;
- j. Pertambahan bilangan Ahli Dewan Rakyat dari Negeri Sabah dan Negeri Sarawak di Dewan Rakyat;
- k. Cadangan Pindaan Perkara 95B Perlembagaan Persekutuan mengenai ubah suaian bagi Negeri Sabah dan Sarawak mengenai pembahagian kuasa perundangan; dan
- l. Cadangan pindaan item 25A (Pelancongan) dalam Senarai I (Persekutuan), Jadual Kesembilan, Perlembagaan Persekutuan kepada Senarai III (Bersama), Jadual Kesembilan Perlembagaan Persekutuan.

4. Di samping itu, Kerajaan Persekutuan juga telah menerima sebanyak tiga (3) lagi isu baharu untuk dibincangkan iaitu:

- a. Isu kesihatan;
- b. Isu pendidikan; dan
- c. Penukaran Status Pelabuhan Bintulu dari Pelabuhan Persekutuan ke Pelabuhan Negeri.

Isu-isu tersebut telah pun dibentangkan oleh Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak pada Mesyuarat Jawatankuasa Teknikal di bawah MTPMA63 yang telah diadakan pada 18 Julai 2023 yang lalu.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Penyelarasan MA63 Mengenai Isu Pembangunan Pendidikan dan Kesihatan di Negeri Sabah dan Sarawak yang dipengerusikan secara bersama oleh saya, YB Menteri Pendidikan dan YB Menteri Kesihatan telah diadakan pada 28 Ogos 2023.

5. Tempoh masa bagi penyelesaian setiap perkara/tuntutan adalah tertakluk kepada proses perundangan yang berkaitan. Selain itu, tahap kesediaan Kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak dari sudut operasi, sumber manusia, kewangan juga merupakan aspek yang perlu diambil kira sebelum suatu perkara/tuntutan asal MA63 dapat diselesaikan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT PERTAMA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : KAPTEN AZAHARI BIN HASAN
[PADANG RENGAS]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

YB KAPTEN AZAHARI BIN HASAN [PADANG RENGAS] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan pertimbangan semula agihan peruntukan dari pihak Kerajaan kepada pihak pembangkang kerana tidak mungkin Ahli Parlimen pembangkang mampu untuk menyelesaikan segala masalah dan aduan rakyat di Parlimen Padang Rengas tanpa sebarang peruntukan. Ini adalah bagi memastikan semua ahli parlimen dapat membantu menyelesaikan segala aduan dan masalah daripada rakyat di kawasan Parlimen masing-masing.

JAWAPAN

**YB DATUK ARMIZAN BIN MOHD ALI
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(HAL EHWAL SABAH, SARAWAK DAN TUGAS-TUGAS KHAS)**

Tuan Yang di-Pertua,

Peruntukan Khas YAB Perdana Menteri untuk kawasan Parlimen hanyalah sebagai penambah dan pelengkap kepada peruntukan di bawah Rancangan Malaysia Lima Tahun. Penyediaan dan penyaluran peruntukan ini adalah mengikut dasar sedia ada dan tertakluk kepada kemampuan semasa kewangan Kerajaan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN
DEWAN RAKYAT MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB TUAN PRABAKARAN A/L M
PARAMESWARAN [BATU]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN PRABAKARAN A/L M PARAMESWARAN [BATU] minta **MENTERI KOMUNIKASI DAN DIGITAL** menyatakan apakah Kementerian telah menyediakan satu garis panduan dalam membendung keselamatan siber bagi menangani masalah penyebaran fitnah, *scam* dan perbuatan khianat selaras dengan lingkup kuasa SKMM, Cyber Security, MDEC dan JPDP .

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Keselamatan siber di Malaysia adalah di bawah kawal selia Agensi Keselamatan Siber Negara (NACSA) Majlis Keselamatan Negara (MKN) selaku agensi peneraju. Manakala Kementerian Komunikasi dan Digital (KKD) melalui Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM) merupakan Ketua Sektor Infrastruktur Maklumat Kritikal Negara, [*Critical National Information Infrastructure* (CNII)] bagi Sektor Maklumat dan Komunikasi serta turut dibantu oleh CyberSecurity Malaysia (CSM) iaitu agensi teknikal keselamatan siber negara.

Dari aspek kandungan, Forum Kandungan Komunikasi dan Multimedia telah mengeluarkan Kod Kandungan 2022 yang merupakan satu set garis panduan yang menggariskan amalan terbaik dan piawaian etika untuk penciptaan dan penyusunan kandungan. Antara garis panduan berkaitan adalah mengenai larangan terhadap penyalahgunaan dalam talian dan kaedah untuk menangani kandungan palsu serta kesannya kepada masyarakat.

Selain itu, mengambil kira kepentingan dalam memastikan keselamatan rangkaian dari sudut teknikal, SKMM telah melaksanakan inisiatif melalui pendekatan berasaskan risiko (*risk-based approach*) bersama-sama dengan pihak pemberi perkhidmatan dalam mengenal pasti ancaman dan risiko keselamatan siber yang ada serta langkah-langkah kawalan yang perlu diambil. Pelaksanaan inisiatif ini adalah di bawah pemantauan secara berkala oleh SKMM.

SKMM juga sentiasa meneruskan langkah advokasi dalam membudayakan amalan ‘tidak pasti, jangan kongsi’ dan sentiasa menyebarkan kandungan yang positif dalam kalangan rakyat. Masyarakat juga diingatkan supaya sentiasa menilai kesahihan sesuatu berita sebelum menyebarkan berita yang tidak dipastikan kesahihannya. Masyarakat juga turut perlu memainkan tanggungjawab sosial dengan membantu melaporkan kandungan palsu atau berunsurkan fitnah dan scam secara terus kepada pihak penyedia platform.

Dalam menyediakan ekosistem digital yang mampan kepada industri keselamatan siber, Malaysia Digital telah dilancarkan oleh Malaysia Digital Economy Corporation (MDEC) pada Julai 2022 untuk menarik syarikat, bakat dan pelaburan ke Malaysia di samping membolehkan syarikat-syarikat tempatan serta rakyat untuk memainkan peranan utama dalam revolusi ekonomi digital global. Inisiatif tersebut menggalakkan peningkatan kesedaran, peningkatan keupayaan, serta pematuhan terhadap piawaian keselamatan maklumat yang diiktiraf seperti ISO/IEC 27001.

Di bawah Strategi Keselamatan Siber Negara (MCSS) 2020-2024, Program CYBER100 telah dilaksanakan untuk menggalakkan serta memacu pembangunan teknologi dan industri keselamatan siber tempatan yang berdaya saing dalam sektor kritikal negara dengan kerjasama NACSA, MKN, Unit Pemodenan Tadbiran dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU), SKMM, CSM, MyDigital dan Kementerian Ekonomi.

Sebagai pusat rujukan dan agensi pakar teknikal keselamatan siber negara, CSM memainkan peranan penting dalam memastikan pematuhan terhadap peraturan dan undang-undang keselamatan siber, melaporkan sebarang ancaman/insiden keselamatan siber yang berlaku, membangunkan pelan tindak balas insiden bagi tujuan mitigasi dan mengurangkan risiko ancaman, melaksanakan program *outreach* kesedaran keselamatan siber untuk mewujudkan norma tingkah laku masyarakat yang bertanggungjawab di ruang siber serta melaksanakan kerjasama antarabangsa untuk memerangi ancaman siber merentasi sempadan.

JPDP pula memberi fokus kepada keselamatan serta perlindungan data peribadi di bawah transaksi komersial. Sebarang maklumat berkaitan penyebaran fitnah, *scam* dan perbuatan khianat yang diterima oleh JPDP akan disalurkan kepada badan/agensi yang berkaitan.

Sekian, terima kasih.

PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN HAJI MUHAMMAD ISLAHUDDIN BIN
ABAS [MERSING]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

Minta **Perdana Menteri** menyatakan :-

- a) mekanisme memperkasa pematuhan piawaian standard persijilan halal dan kriteria utama permohonan pemilikan sijil halal; dan
- b) berikan jumlah dan justifikasi utama permohonan sijil halal yang dikemukakan oleh kebanyakan syarikat dan usahawan Islam ditolak permohonannya.

JAWAPAN

**YB SENATOR DATO' SETIA DR. HAJI MOHD NA'IM BIN HAJI
MOKHTAR
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(HAL EHWAL AGAMA)**

Tuan Yang di-Pertua,

a) Mekanisma memperkasa standard pensijilan halal

1. Kerajaan melalui JAKIM sentiasa konsisten membangun dan melaksanakan pelbagai inisiatif bagi memperkasa pengurusan pensijilan halal Malaysia termasuklah aspek pematuhan piawaian standard pensijilan halal. Antara mekanisme yang dilaksanakan oleh JAKIM adalah seperti berikut :
 - (i) Pelantikan Penyedia Latihan Halal (PLH) yang berdaftar di bawah Majlis Profesional Halal (*Halal Professional Board (HPB)*)
 - Pelantikan PLH yang berdaftar di bawah HPB JAKIM berfungsi untuk membangunkan kapasiti bakat dan profesional halal dalam pembangunan industri halal. Peranan utama PLH juga adalah selaras dengan ketetapan keperluan pelantikan Eksekutif Halal dan Penyelia Halal dalam industri bagi mengukuhkan tahap profesionalisme bakat halal.

- (ii) Kolaborasi strategik bersama agensi pembimbing usahawan di bawah kementerian/agensi berkaitan
 - Melalui kolaborasi strategik dengan agensi pembimbing usahawan seperti Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi (KUSKOP), RISDA, YAPEIM, MAIWP, TEKUN dan MARA, pelbagai bentuk program kesedaran halal termasuk klinik halal, seminar, *hands on* dan latihan diberikan secara terus kepada industri kecil dan mikro.
 - (iii) Sesi libat urus bersama persatuan industri
 - (iv) Kerjasama dengan Kementerian Pelaburan, Perdagangan dan Industri (MITI), Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Kos Sara Hidup (KPDN), Jabatan Standard Malaysia dan *Halal Development Corporation* (HDC) bagi urusan penyelarasan berkaitan halal
2. Inisiatif terkini yang dilaksanakan adalah melalui Program Halal *On Track* Bersama Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri pada 9 Oktober 2023, bertempat di Dewan Tunku Canselor, Universiti Malaya, Kuala Lumpur yang antara lainnya memfokuskan bimbingan pensijilan halal secara terus, pameran dari pelbagai pemain industri dan ceramah berkaitan pensijilan halal.
3. Manakala di pihak industri atau pemegang Sijil Pengesahan Halal Malaysia (SPHM), latihan kesedaran halal menjadi satu keperluan utama untuk dilaksanakan oleh syarikat kepada semua pekerja yang terlibat dengan aktiviti pemprosesan dan/atau perkhidmatan bagi membantu mereka memahami aspek pematuhan piawaian halal. Keberkesaan pelaksanaan Sistem Jaminan Halal/*Halal Assurance System* (HAS) atau Sistem Kawalan Halal Dalam/*Internal Halal Control System* (IHCS) juga menjamin pematuhan yang berterusan kerana pihak pengurusan syarikat dan semua pekerja terlibat dalam memastikan prosedur standard yang dibangunkan, dilaksanakan secara efektif.

4. Tahap kompetensi dan peranan Eksekutif Halal dan Jawatankuasa Halal Dalaman atau Penyelia Halal di syarikat amat penting bagi memastikan setiap keperluan pensijilan halal dipatuhi sepenuhnya. Ketelusan dan kecekapan mereka mengurus permohonan SPHM, membangunkan HAS atau IHCS yang komprehensif di syarikat, serta berjaya mengawal dan memastikan sistem tersebut dipatuhi oleh semua pekerja secara konsisten, akan membantu memperkasa pematuhan piawaian halal.
5. Kriteria utama permohonan SPHM adalah berdasarkan kepada keperluan yang dinyatakan dalam *Malaysian Standard* dan MPPHM yang perlu dipatuhi oleh pemohon dan pemegang SPHM, antaranya seperti berikut:
 - (i) semua bahan mentah/ramuan termasuk bahan bantu pemprosesan hendaklah halal, selamat dan tidak tercemar serta diisytiharkan secara terperinci dalam borang permohonan melalui sistem MYeHALAL dan boleh dikenal pasti. Bahan mentah/ramuan yang bersumberkan haiwan atau berasaskan hasil haiwan dan bahan mentah yang telah menjalani proses tambahan termasuk pembungkusan semula hendaklah mempunyai pensijilan halal yang sah;
 - (ii) semua jenis produk atau menu yang dihasilkan di premis/kilang yang sama hendaklah memohon pensijilan halal dan mempunyai rekod-rekod pemprosesan yang konsisten;
 - (iii) segala aktiviti berkaitan penyediaan dan pemprosesan bahan mentah, produk, menu atau perkhidmatan hendaklah memenuhi keperluan hukum Syarak, perundangan dan peraturan yang berkuat kuasa. Kawasan pemprosesan hendaklah bebas daripada sebarang bahan mentah atau produk tidak halal atau diragui status halal;

- (iv) mempunyai *halal personnel* yang bertanggungjawab dalam pengurusan halal yang mencukupi berdasarkan keperluan skim dan kategori permohonan; dan
- (v) HAS/IHCS hendaklah dibangunkan dan dilaksanakan oleh syarikat bagi mengawal keseluruhan sistem pengurusan halal syarikat. Ia hendaklah dilaksanakan secara konsisten dengan penyeliaan dan pemantauan yang berterusan bagi memastikan langkah-langkah kawalan adalah berkesan.

b) Jumlah dan justifikasi utama permohonan sijil halal yang dikemukakan oleh kebanyakan syarikat dan usahawan Islam ditolak permohonannya.

6. Jumlah permohonan SPHM kategori Bumiputera pada tahun 2023 setakat bulan Ogos adalah sebanyak 2,953 permohonan, dan daripada jumlah tersebut, terdapat 32 permohonan yang diputuskan gagal di peringkat Mesyuarat Panel Pengesahan Halal, manakala 435 permohonan telah ditolak kerana tidak memenuhi piawaian dan prosedur halal yang ditetapkan. Justifikasi utama permohonan tersebut gagal dan ditolak, antaranya adalah:

- (i) Tidak berjaya di peringkat audit dokumentasi dan penilaian bahan ramuan;
- (ii) Kawalan halal dalaman syarikat **tidak dibangunkan dan tidak dilaksanakan dengan berkesan** terutamanya dari aspek bahan ramuan kritikal, pemprosesan, kebersihan dan lain-lain;
- (iii) Gagal melaksanakan tindakan pembetulan terhadap laporan ketidakakuran yang dikeluarkan oleh juruaudit semasa audit lapangan; dan
- (iv) Permohonan pembatalan oleh pihak pemohon sendiri.

7. Berdasarkan kepada penjelasan di atas, JAKIM sebagai agensi pusat di peringkat Persekutuan dan JAIN/MAIN di peringkat negeri bertanggungjawab memastikan perkhidmatan pensijilan halal yang berkualiti dan berintegriti dengan sokongan dan kerjasama agensi kerajaan yang lain dapat dilaksanakan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN JAWAB LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN GANABATIRAU A/L VERAMAN
[KLANG]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

YB TUAN GANABATIRAU A/L VERAMAN [KLANG] minta **MENTERI PEMBANGUNAN KERAJAAN TEMPATAN** menyatakan statistik bilangan penduduk terutamanya di Bandar Klang yang berada dalam kategori miskin bandar serta strategi jangka panjang bagi mengurangkan atau menghapuskan miskin bandar dengan mengambil kira trend penghijrahan dan akses desa ke bandar.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Usaha Kerajaan ke arah pembasmian kemiskinan dan seterusnya menoktahkan kemiskinan tidak pernah terhenti, malah pelaksanaan program memerangi kemiskinan telah bermula sejak kemerdekaan dicapai dan ia digariskan dalam pelbagai agenda nasional. Terkini, YAB Perdana Menteri semasa pembentangan Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia Kedua Belas (RMKe-12) telah mensasarkan kemiskinan tegar perlu dinoktahkan pada hujung tahun 2023.

Berdasarkan data daripada sistem eKasih di bawah Unit Penyelarasan dan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri, jumlah penduduk miskin di bandar Klang adalah seramai 3,544 Ketua Isi Rumah (data pada 29 September 2023). Sehubungan itu, selaras dengan persaingan globalisasi yang menekankan keupayaan sumber manusia

SOALAN NO : 29

atau modal insan, hala tuju Kerajaan dalam menangani kemiskinan bandar adalah melalui latihan keusahawanan dan akses pendidikan serta memperbaiki kualiti hidup dengan menambah baik keadaan tempat tinggal isi rumah miskin bandar. Pendekatan terbaharu yang sedang dilaksanakan oleh Kerajaan bagi menangani masalah kemiskinan adalah melalui Inisiatif Pendapatan Rakyat (IPR) yang telah dilancarkan oleh Kementerian Ekonomi pada 26 Januari 2023. Di bawah IPR ini, sebanyak tiga (3) inisiatif rintis telah diperkenalkan iaitu Inisiatif Usahawan Tani (INTAN), Inisiatif Usahawan Makanan (INSAN) dan Inisiatif Operator Perkhidmatan (IKHSAN).

Inisiatif ini melibatkan kerjasama antara Kerajaan, rakyat dan rakan-rakan strategik melalui *whole-of-nation approach* merentasi ekosistem rantai nilai dalam usaha menangani kemiskinan dan ketidaksamaan di bawah RMKe-12 serta prinsip Ihsan dalam Kerangka Dasar MADANI. Dalam hal ini, Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan (KPKT) akan bekerjasama dengan Kementerian Ekonomi bagi menjayakan IPR khususnya bagi membantu usahawan-usahawan di bawah Program Pemerkasaan Ekonomi Komuniti Bandar (PEKB) KPKT.

Di bawah RMKe-12, Program PEKB telah diperuntukkan sebanyak RM55 juta, RM173.86 juta bagi program Baik Pulih Rumah di bandar dan RM31.67 juta bagi program Bina Baharu Rumah di Bandar untuk menyokong usaha-usaha pembasmian kemiskinan di bandar di bawah KPKT. Program PEKB ini bertujuan untuk melatih dan memberikan latihan keusahawanan kepada golongan B40 di kawasan bandar supaya mampu mengusahakan perniagaan yang boleh memberikan pendapatan yang lebih tinggi dan seterusnya meningkatkan kualiti hidup mereka. Program Baik Pulih Rumah dan Bina Baharu Rumah di Bandar pula bertujuan untuk menyediakan tempat kediaman yang selamat dan selesa kepada Ketua Isi Rumah atau Ahli Isi Rumah yang layak, bagi menikmati kehidupan yang berkualiti dan sejahtera. Usaha-usaha ini akan membantu kumpulan B40 di bandar meningkatkan pendapatan dan seterusnya keluar dari kemiskinan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK CHE MOHAMAD ZULKIFLY BIN
JUSOH [BESUT]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

DATUK CHE MOHAMAD ZULKIFLY BIN JUSOH [BESUT] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan hasil siasatan Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM) terhadap dakwaan oleh Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya, Dato' Seri Tiong King Sing bahawa berlakunya rasuah dan penyalahgunaan kuasa dalam kalangan pegawai imigresen di pintu masuk negara.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

1. Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, satu Kertas Siasatan telah dibuka atas dakwaan berlakunya rasuah dan penyalahgunaan kuasa dalam kalangan pegawai imigresen di pintu masuk negara. Perkara ini masih berada dalam peringkat siasatan dan menurut subseksyen 29 (4) Akta Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia 2009 [Akta 694] perkembangan mengenai proses siasatan tidak boleh didedahkan kepada mana-mana orang.
2. Namun, Kerajaan Perpaduan sentiasa menitik berat dan akan menambah baik amalan serta tata kelola sedia ada untuk memastikan kelancaran semasa ketibaan pelancong di pintu masuk negara.
3. Ini juga selaras dengan hasrat Kerajaan Perpaduan dalam meletakkan Malaysia di tangga ke-25 teratas dunia dalam Indeks Persepsi Rasuah (CPI) selain sentiasa melipat kali gandakan segala usaha yang pragmatik dalam membanteras gejala rasuah di Negara ini.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATUK LARRY SOON @ LARRY SNG WEI SHIEN
[JULAU]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

DATUK LARRY SOON @ LARRY SNG WEI SHIEN [JULAU] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan apakah status dan perkembangan terkini usaha Kerajaan Persekutuan untuk merealisasikan kuota pertambahan kerusi Parlimen buat Wilayah Sabah dan Sarawak sebanyak 35% sepertimana yang telah direncanakan di bawah Majlis Khas Perjanjian Malaysia 1963 (MKMA63).

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Suruhanjaya Pilihanraya Raya bertanggungjawab melaksanakan Urusan Kajian Semula Persempadanan berdasarkan keperluan di bawah Fasal (2) Perkara 113 Perlembagaan Persekutuan serta menurut prinsip dan tatacara persempadanan yang ditetapkan sebagaimana Bahagian I dan II Jadual Ketiga Belas, Perlembagaan Persekutuan.

2. Merujuk kepada cadangan bagi pertambahan bilangan Ahli Dewan Rakyat berkenaan, Kerajaan perlulah meminda Perkara 46 Perlembagaan Persekutuan berkaitan komposisi Ahli Dewan Rakyat terlebih dahulu dan pindaan ini perlu mendapat persetujuan 2/3 daripada jumlah Ahli Dewan Rakyat.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN JAWAB LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN HAJI WAN HASSAN BIN MOHD RAMLI
[DUNGUN]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

YB TUAN HAJI WAN HASSAN BIN MOHD RAMLI [DUNGUN] minta **MENTERI PEMBANGUNAN KERAJAAN TEMPATAN** menyatakan rasionalnya terdapat pinjaman berlesen (kelulusan KPKT) yang berleluasa dan apakah usaha yang dilaksanakan oleh Kementerian bagi membantu rakyat dalam menyelesaikan masalah pembayaran balik dan diburu oleh ejen tersebut dengan ugutan dan ancaman.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Aktiviti pemberian pinjaman di bawah Akta Pemberi Pinjam Wang 1951 [Akta 400] merupakan pilihan alternatif bagi akses kepada pinjaman selain sektor perbankan. Akta 400 menetapkan kadar faedah pinjaman tertentu bagi memelihara hak-hak peminjam. Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan (KPKT) bertanggungjawab mengawal selia aktiviti Pemberi Pinjam Wang (PPW)/ Kredit Komuniti secara konvensional melalui penguatkuasaan Akta 400 termasuklah kawalan dalam pengeluaran lesen tersebut.

Selaras dengan Seksyen 5 Akta 400, mana-mana orang yang ingin menjalankan aktiviti berkenaan diwajibkan untuk berlesen dan berdaftar di bawah KPKT. KPKT mengenakan syarat dan kriteria yang ketat bagi kelulusan lesen PPW bagi memastikan hanya syarikat yang benar-benar layak sahaja diberikan lesen. Antara syarat dan kriteria pelesenan PPW adalah:

- i. syarikat berstatus Sendirian Berhad atau Berhad sahaja;
- ii. semua ahli lembaga dan pengarah syarikat wajib lulus tapisan Polis Diraja Malaysia;
- iii. semua ahli lembaga dan pengarah syarikat tidak diisytihar bankrap;
- iv. semua ahli lembaga dan pengarah syarikat bebas daripada sebarang kesalahan di bawah Akta Suruhanjaya Pencegahan Rasuah 2009;
- v. bebas daripada aktiviti pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan (AMLA); dan
- vi. mempunyai keupayaan kewangan yang kukuh iaitu modal berbayar minimum RM2 juta.

Di samping itu, KPKT telah menetapkan kuota kelulusan lesen tahunan PPW tidak melebihi 60 syarikat sahaja sebagai langkah kawalan pelesenan.

Urus niaga pinjaman PPW termasuk urusan perjanjian dan pembayaran balik pinjaman hendaklah dilaksanakan secara teratur mengikut peruntukan-peruntukan di bawah Akta 400. Selain itu, urusan pengutipan semula pinjaman oleh PPW terhadap peminjam juga perlu mematuhi Akta 400. Antaranya adalah seperti berikut:

- i. faedah dikutip oleh PPW berlesen tidak boleh melebihi jumlah pokok yang perlu dibayar;
- ii. PPW dilarang mengenakan faedah kompaun;
- iii. setiap pembayaran semula oleh peminjam perlu direkodkan dan dikeluarkan resit;
- iv. formula pengiraan caj keingkar/ kelewatan (bagi peminjam yang tidak membuat bayaran semula seperti yang dipersetujui) perlu patuhi sebagaimana di Jadual J atau K Perjanjian;
- v. PPW tidak boleh mengupah ejen; dan
- vi. PPW dilarang membuat gangguan atau ugutan kepada peminjam.

Sebarang pertikaian (*dispute*) termasuk sekiranya peminjam tidak membayar semula wang pinjaman hendaklah diselesaikan (*settlement*) melalui tuntutan sivil sahaja yang melibatkan dua (2) pihak iaitu syarikat PPW dan peminjam sebagaimana perjanjian yang telah dipersetujui oleh kedua-dua pihak tersebut. KPKT memandang serius sekiranya terdapat apa-apa kesalahan atau pelanggaran Akta 400 yang dibuat oleh mana-mana PPW berlesen di bawah KPKT.

Sekiranya didapati mana-mana PPW bertindak dan berkelakuan seperti 'Ah Long' seperti mengenakan kadar faedah melebihi had yang dibenarkan, menggunakan kekerasan ataupun ugutan terhadap para peminjam dan menjalankan apa-apa kegiatan yang melanggar peruntukan Akta 400 dan peraturan-peraturan berkaitan, maka tindakan tegas melalui penguatkuasaan undang-undang boleh diambil ke atas PPW berlesen tersebut. Pelanggaran Seksyen 29B Akta 400 yang melibatkan kekerasan/ ugutan kepada peminjam, boleh dikenakan denda tidak kurang daripada RM50,000 dan tidak lebih RM250,000 atau dipenjarakan selama tidak lebih tiga (3) tahun atau kedua-duanya dan dalam

SOALAN NO : 32

kes kesalahan kedua atau berturutan, hendaklah dikenakan dengan sebatan sebagai hukuman tambahan. Peminjam boleh membuat aduan berhubung pelanggaran Akta tersebut kepada KPKT melalui Sistem Pengurusan Aduan Awam (SISPAA) KPKT di pautan <https://kpkt.spab.gov.my> untuk siasatan dan tindakan perundangan selanjutnya.

Orang awam dinasihatkan agar sentiasa berurus niaga di premis syarikat PPW yang sah berdaftar dan berlesen dengan KPKT memandangkan terdapat iklan pemberi pinjam wang tidak berlesen yang berleluasa di pelbagai medium. Semakan status pelesenan syarikat boleh dilaksanakan melalui aplikasi i-KrediKom atau mendapatkan pengesahan daripada regim pelesenan PPW.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN GOBIND SINGH DEO
[DAMANSARA]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN GOBIND SINGH DEO [DAMANSARA] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan berapa kos perbelanjaan yang telah dibelanjakan semasa Pilihan Raya Negeri bagi enam negeri baru-baru ini.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID,
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, jumlah keseluruhan perbelanjaan Suruhanjaya Pilihan Raya bagi pelaksanaan Pilihan Raya Umum Dewan Undangan Negeri Ke-15 bagi negeri Kedah, Kelantan, Terengganu, Pulau Pinang, Selangor dan Negeri Sembilan adalah berjumlah RM420,000,000.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TAN SRI DATO' HAJI MAHIADDIN
BIN HAJI MOHD. YASSIN [PAGOH]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 [SELASA]

SOALAN

TAN SRI DATO' HAJI MAHIADDIN BIN HAJI MOHD. YASSIN [PAGOH] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan pengakuan oleh YAB Perdana Menteri semasa Sidang Kemuncak Asia ke-10, Milken Institute di Singapura baru-baru ini bahawa Peguam Negara berjumpa beliau berhubung dengan pengguguran 47 pertuduhan di mahkamah ke atas YAB Bagan Datuk dan beliau bertanya sama ada Peguam Negara boleh menyokong pelepasan YAB Bagan Datuk. Peguam Negara menjawab ya. Apakah ini bermakna wujud campur tangan kuasa eksekutif dalam urusan Jabatan Peguam Negara.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sebagaimana semua sedia maklum, Fasal (3) Perkara 145 Perlembagaan Persekutuan jelas memperuntukkan budi bicara yang penuh kepada Peguam Negara untuk, antara lainnya, memberhentikan apa-apa prosiding bagi sesuatu kesalahan. Kuasa ini juga diperuntukkan di bawah subseksyen 254(1) Kanun Tatacara Jenayah yang dibaca bersama dengan subseksyen 3876(1) Kanun Tatacara Jenayah.
2. Sebagaimana yang telah ditekankan di atas, Peguam Negara boleh memberhentikan pertuduhan di mana-mana peringkat selagi penghakiman belum diberikan oleh Mahkamah dan ini termasuk juga di peringkat selepas kes prima facie telah dibuktikan.
3. Oleh yang demikian, ditegaskan bahawa Peguam Negara menjalankan kuasanya mengikut lunas undang-undang dan tiada sebarang campur tangan daripada Badan Eksekutif.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN
DARIPADA : TUAN SIM TZE TZIN [BAYAN BARU]
TARIKH : 24 OKTOBER 2023 [SELASA]

SOALAN

TUAN SIM TZE TZIN [BAYAN BARU] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan status terkini kes waris Sulu dan usaha Kerajaan untuk membatalkan (*set aside*) *final award* oleh Dr. Gonzales Stampa di Mahkamah Perancis. Bagaimanakah *State Immunity Bill* akan membantu menjamin kedaulatan negara.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA BINTI OTHMAN
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Kerajaan Malaysia telah dan sedang mengambil pelbagai tindakan secara agresif untuk mencabar dan menamatkan tuntutan pihak yang mendakwa sebagai waris Sultan Sulu atau dikenali sebagai Penuntut.
2. Secara ringkasnya di Sepanyol, buat masa ini, Mahkamah telah menetapkan tarikh pendengaran kes jenayah Dr. Stampa pada 11 Disember 2023. Kes ini adalah berikutan tindakan beliau untuk tidak mengendahkan keputusan Mahkamah Tinggi Madrid bertarikh 29 Jun 2021.
3. Di Perancis pula, pada 6 Jun 2023, Mahkamah Perancis telah memberikan keputusan yang memihak kepada Kerajaan Malaysia dengan membatalkan *Preliminary Award* yang dikeluarkan oleh Dr. Stampa. Pada 21 Jun 2023, pihak yang mendakwa sebagai waris Sultan Sulu telah memfailkan rayuan terhadap keputusan tersebut di Mahkamah Agung Perancis. Dalam hal ini, Penuntut telah membuat permohonan untuk menggantung prosiding tersebut sehingga rayuan terhadap keputusan 6 Jun 2023 selesai. Mahkamah Perancis telah menetapkan 16 November 2023 untuk mendengar permohonan penggantungan oleh Penuntut tersebut.
4. Seterusnya di Luxembourg, pada 6 September 2022, Kerajaan Malaysia telah memfailkan rayuan untuk mencabar Perintah Pelaksanaan tersebut dan sedang menunggu arahan Mahkamah selanjutnya. Berkenaan dengan perintah penahanan aset Kerajaan Malaysia oleh Penuntut pada 14 Februari 2023, Kerajaan telah mendaftar notis kehadiran bagi mencabar perintah penahanan tersebut dan kini sedang menunggu arahan Mahkamah seterusnya.

5. Akhirnya di Belanda, pada 27 Jun 2023, Mahkamah Rayuan *The Hague* telah memberi keputusan yang berpihak kepada Malaysia dengan menolak permohonan untuk mengiktiraf dan menguatkuasakan *Final Award* di Belanda. Pada 27 September 2023, pihak yang mendakwa sebagai waris Sultan Sulu telah memfailkan rayuan terhadap keputusan Mahkamah Rayuan *The Hague* tersebut. Kerajaan Malaysia sedang mengambil tindakan untuk memfailkan hujahan.

6. Selain daripada tindakan perundangan di negara-negara, yang dinyatakan di atas, Kerajaan juga telah mengambil beberapa langkah bagi tujuan melaksanakan perancangan Kerajaan dalam menangani tuntutan ini. Antara langkah yang diambil termasuklah tiga (3) siri Kolokium Timbang Tara Antarabangsa 2023 yang masing-masing telah diadakan di Kuala Lumpur pada 9 Mei 2023, di Kota Kinabalu, Sabah pada 4 Julai 2023 dan di London, United Kingdom pada 25 September 2023.

7. Melangkah ke hadapan, Kerajaan sedang menggubal Rang Undang-Undang (RUU) mengenai kekebalan negara asing bagi memberikan Negara asing kekebalan daripada prosiding sivil di mahkamah Malaysia tertakluk kepada sekatan kekebalan yang diperuntukkan dalam RUU ini. Berdasarkan prinsip layanan salingan, dengan izin, *reciprocal treatment*, layanan yang sama diharapkan akan diberikan kepada Malaysia oleh Negara asing sekiranya prosiding dimulakan terhadap Malaysia di mahkamah Negara asing tersebut.

8. RUU Kekebalan Bidang Kuasa Negara Asing yang berada pada peringkat akhir penggubalan ini mencerminkan usaha Kerajaan Perpaduan dalam menegakkan hak dan kepentingan Negara serta memastikan kedaulatan dan kekebalan Malaysia dilindungi dalam apa-apa prosiding di mana-mana mahkamah selain mengukuhkan lagi hubungan diplomatik Malaysia dengan negara-negara lain.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN HAJI MOHD HASNIZAN BIN HARUN
[HULU SELANGOR]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023

SOALAN

TUAN HAJI MOHD HASNIZAN BIN HARUN [HULU SELANGOR] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan terdapatkah dalam perancangan Kementerian untuk mengubah pendapatan minimum RM1200 kepada peneroka FELDA sesuai dengan keadaan kos sara hidup yang tinggi pada masa kini.

JAWAPAN

**DIJAWAB OLEH YB DATO' SRI AZALINA BINTI OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, di dalam Fasal 5 Perjanjian Asal antara FELDA dan Peneroka tiada nilai khusus yang ditetapkan sebagai pendapatan minima, tetapi bagi membantu Peneroka, FELDA telah menetapkan nilai pendapatan minima bagi setiap Peneroka adalah sebanyak RM120/ekar bergantung kepada keluasan tanah peneroka. Selain itu, pendapatan peneroka juga bergantung kepada harga minyak sawit mentah semasa. Pendapatan kasar Peneroka sawit FELDA akan meningkat selari dengan peningkatan harga minyak sawit mentah begitu juga sebaliknya jika harga semasa sawit mentah menurun.
2. Pada masa kini, pengurusan FELDA sedang meneliti dan mengkaji paras pendapatan minima terhadap pendapatan peneroka. Beberapa siri perbincangan bersama wakil Peneroka juga telah diadakan. Pada masa yang sama, FELDA juga perlu menilai implikasi penetapan paras pendapatan minima terhadap kemampuan kewangan organisasi terutama dengan risiko ketidakpastian harga komoditi di masa hadapan.
3. Walau bagaimanapun, FELDA tetap berusaha dan merancang pelbagai inisiatif khusus bagi mengawal kos operasi ladang peneroka ke paras optimum dengan melibatkan peningkatan penggunaan mekanisasi, komposisi baja yang optimum dengan harga baja yang minima di samping memanfaatkan ruang/ dana/ bantuan yang disalurkan oleh agensi-agensi Kerajaan.
4. Selain daripada itu, Kerajaan terus komited dalam membantu warga peneroka dengan memperkenalkan beberapa inisiatif dan insentif bagi meningkatkan kualiti hidup dan memelihara kebajikan warga peneroka meliputi aspek prasarana, kesihatan, pendigitalan dan perumahan

sebagaimana diumumkan oleh YAB Perdana Menteri semasa sambutan Hari Peneroka 2023 pada 7 Julai 2023.

5. Antara insentif yang telah diumumkan adalah seperti yang berikut:
- (i) Insentif Sumbangan Kesihatan Rahmah (SKR) RM300 untuk peneroka berusia 65 tahun ke atas melalui dana RM21.21 juta yang memanfaatkan 70,715 peneroka;
 - (ii) pembinaan 12 pusat hemodialisis di semua kawasan FELDA termasuk yayasan di Kelana Jaya melalui dana RM21 juta yang memanfaatkan 2,000 pesakit;
 - (iii) penyediaan peruntukan bagi menyegerakan baki 283 unit Perumahan Generasi Baharu Felda yang terbengkalai;
 - (iv) penyediaan 30 pusat ekonomi digital di seluruh negara dan mengadakan program jangka panjang Kolej Yayasan Felda di Kelana Jaya
 - (v) projek pemasangan 37,012 lampu jalan di seluruh kawasan FELDA melalui peruntukan RM7.7 juta; dan
 - (vi) subsidi diesel RM36 juta setahun bagi menampung operasi penjanaan tenaga dan rawatan air yang memanfaatkan 43,000 peneroka.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN PANG HOK LIONG [LABIS]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN PANG HOK LIONG [LABIS] minta **MENTERI LUAR NEGERI** menyatakan Malaysia tidak mengiktiraf tuntutan China di Laut Cina Selatan seperti digariskan dalam Peta Standard China Edisi 2023 yang meliputi sebahagian besar perairan atau maritim Malaysia. Sila nyatakan penjelasan atau cara penyelesaian di pihak China memandangkan Malaysia telah menghantar nota bantahan kepada China.

JAWAPAN

**YB DATUK MOHAMAD BIN ALAMIN
TIMBALAN MENTERI LUAR NEGERI
KEMENTERIAN LUAR NEGERI**

Tuan Yang di-Pertua,

Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Labis atas pertanyaan yang dikemukakan, dan di atas keprihatinan yang diberikan terhadap isu-isu di bawah seliaan Kementerian Luar Negeri, seperti isu-isu yang berkaitan dengan Laut China Selatan.

Tuan Yang di-Pertua,

Isu Berhubung Peta Standard China Edisi 2023

2. Malaysia tidak pernah mengiktiraf tuntutan China di Laut China Selatan, berdasarkan Peta 9-Garis (atau dengan izin, *Nine Dash Line map*), konsep Empat-Sha (atau dengan izin, *Four Sha concept*) atau mana-mana peta yang diterbitkan oleh Kerajaan Republik Rakyat China, yang meliputi kawasan maritim Malaysia. Penerbitan Peta Standard China Edisi 2023 pada 28 Ogos 2023 adalah tindakan sepihak (atau dengan izin, *unilateral act*) Kerajaan Republik Rakyat China dan tidak mengikat Malaysia.

3. Kerajaan Malaysia telah mengeluarkan kenyataan media berhubung pendirian Malaysia yang tidak mengiktiraf tuntutan China di Laut China Selatan, seperti yang digariskan dalam “Peta Standard China Edisi 2023” yang meliputi kawasan maritim Malaysia.

4. Kerajaan Malaysia juga telah mengemukakan bantahan diplomatik kepada China dan dengan tegas menolak tuntutan kedaulatan, hak kedaulatan dan bidang kuasa China ke atas fitur maritim atau kawasan maritim di Laut China Selatan, yang meliputi kawasan maritim Malaysia berdasarkan Peta Baru Malaysia 1979 kerana ia tidak konsisten dengan undang-undang antarabangsa, termasuk Konvensyen Undang-Undang Laut Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu 1982 (KUUL 1982) atau dengan izin, *United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 (UNCLOS 1982)*.

Pendekatan Malaysia terhadap Isu Laut China Selatan

5. Dalam hal ini, Malaysia kekal komited untuk menyelesaikan isu-isu berkaitan Laut China Selatan secara konstruktif, menggunakan forum dan saluran diplomatik yang sesuai. Kementerian Luar Negeri akan terus menyuarkan pendirian tegas Malaysia berhubung isu Laut China Selatan di platform-platform yang berkaitan bagi memastikan kedaulatan, hak kedaulatan dan kepentingan negara akan terus kekal terpelihara.

6. Antara usaha serantau untuk memastikan keamanan, kestabilan dan mengelakkan ketegangan di Laut China Selatan, negara-negara ASEAN dan China juga telah memeterai, dengan izin, *Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea* (DOC) pada 4 November 2002. Selaras dengan persefahaman di bawah DOC tersebut, negara-negara ASEAN telah mengambil pendekatan, dengan izin, “*self-restraint*” dan memastikan tindakan-tindakan yang diambil dan aktiviti-aktiviti yang dijalankan di Laut China Selatan, tidak meningkatkan ketegangan di perairan tersebut.

7. Buat masa ini, negara-negara ASEAN dan China sedang merundingkan, dengan izin, *Code of Conduct in the South China Sea* (COC). COC dilihat sebagai satu kod tatacara untuk mengelakkan konflik dan ketegangan di Laut China Selatan. Ianya adalah tanpa prejudis terhadap tuntutan wilayah dan maritim negara masing-masing.

8. Rundingan COC tersebut sedang dilaksanakan oleh Negara-Negara Anggota ASEAN dan China menerusi platform, dengan izin, *ASEAN-China Joint Working Group on the Implementation of the DOC* (JWG-DOC), berdasarkan satu *Single Draft Negotiating Text* (SDNT) COC yang digunakan sebagai asas rundingan.

9. Dalam melaksanakan rundingan COC tersebut, Malaysia sentiasa memastikan bahawa COC yang akan dirundingkan tidak sekali-kali mengetepikan kedaulatan dan hak kepentingan negara.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN TAN KAR HING [GOPENG]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN TAN KAR HING [GOPENG] minta **MENTERI PERDAGANGAN DALAM NEGERI DAN KOS SARA HIDUP** menyatakan pelan dan langkah-langkah Kementerian dalam usaha menjamin hak-hak peniaga tulen di platform edagang supaya penggunaan dan jualan mereka tidak disekat oleh platform akibat peniaga palsu dan serangan siber.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM) sentiasa komited dalam meningkatkan kualiti perkhidmatan melalui penyediaan persekitaran perniagaan yang lestari. Sebagai peneraju utama ke arah meningkatkan tadbir urus korporat yang baik, SSM turut melaksanakan fungsinya bagi memastikan pematuhan kepada perundangan pendaftaran perniagaan dan korporat melalui aktiviti penguatkuasaan dan pemantauan di bawah Akta-Akta yang ditadbir oleh SSM.

Justeru, SSM telah mengambil inisiatif dalam membangun serta memperkenalkan SSM BizTrust pada 20 Julai 2017 yang bertujuan untuk mewujudkan persekitaran perniagaan dalam talian yang berhemah di samping membantu merapatkan jurang kepercayaan di antara peniaga dan pembeli secara dalam talian.

SSM BizTrust adalah satu piawaian yang boleh diperolehi oleh entiti perniagaan secara dalam talian melalui perakuan yang dikeluarkan oleh

SSM bahawa entiti tersebut telah mematuhi ciri-ciri amanah yang telah ditetapkan, keselamatan dalam talian dan perlindungan maklumat. SSM BizTrust menyediakan platform kepada para peniaga yang menjalankan urusan secara dalam talian (termasuk media sosial) bagi mendapatkan pensijilan BizTrust melalui logo (*seal*) yang akan dipaparkan di dalam laman web perniagaan mereka.

Dengan adanya paparan logo SSM BizTrust di sesebuah laman web, pelanggan akan lebih berkeyakinan untuk berurusan dengan entiti perniagaan yang menawarkan perkhidmatan atau sekadar berkongsi maklumat di dalam laman web tersebut dan seterusnya membuat transaksi secara dalam talian.

Bermula 31 Mac 2021, SSM telah merencanakan semula penawaran SSM BizTrust sedia ada melalui pengenalan Kod QR SSM BizTrust iaitu *business starter kit* di mana maklumat asas sesebuah entiti perniagaan boleh diakses dengan hanya menggunakan satu (1) imbasan. *Business starter kit* ini berfungsi sebagai satu (1) pengesahan dan pengenalan identiti digital sebagai usaha untuk memperkasakan pematuhan ke atas setiap entiti-entiti perniagaan yang berdaftar di bawah peruntukan Akta-Akta yang ditadbir oleh SSM. *Business starter kit* ini akan memaparkan maklumat iaitu nama dan nombor pendaftaran entiti perniagaan, status perniagaan serta alamat URL perniagaan apabila diimbas melalui aplikasi rasmi SSM iaitu MySSM di peranti pintar pengguna.

Dalam usaha untuk memperkasakan pematuhan setiap entiti perniagaan yang berdaftar di bawah kawal selia SSM, berkuatkuasa pada 30 Disember 2022, SSM telah memperluaskan inisiatif SSM BizTrust kepada entiti perkongsian liabiliti terhad melalui portal MyLLP. Inisiatif ini merupakan kesinambungan bagi pelaksanaan Kod QR SSM BizTrust dan langkah proaktif dalam penambahbaikan ke atas pengesahan melalui logo atau *seal* SSM BizTrust yang sedia ada. Kod QR SSM BizTrust berfungsi sebagai satu pengesahan serta pengenalan identiti digital kepada entiti perkongsian liabiliti terhad yang berdaftar dengan SSM, di mana sebelum ini, ianya hanya ditawarkan secara automatik kepada entiti perniagaan pemilikan tunggal dan perkongsian yang berdaftar di bawah Akta Pendaftaran Perniagaan 1956.

Pegawai pematuhan yang memiliki akaun MyLLP di portal SSM4U boleh memuat naik Kod QR SSM BizTrust ke laman sesawang atau platform media sosial entiti perkongsian liabiliti terhad masing-masing. Kod QR ini akan mempamerkan nama dan nombor pendaftaran entiti perniagaan, status serta alamat URL perniagaan apabila diimbis melalui aplikasi rasmi SSM iaitu MySSM di peranti pintar. Manakala, entiti syarikat masih boleh mendaftar SSM BizTrust secara percuma dan permohonan pendaftaran boleh dibuat melalui pautan di biztrust.ssm.com.my.

Dalam inisiatif untuk meringankan beban komuniti korporat dalam fasa pemulihan ekonomi negara pada tahun 2023, SSM telah melanjutkan tempoh masa pendaftaran SSM BizTrust secara percuma sehingga 31 Disember 2023. Sebanyak **784,061** pendaftaran SSM BizTrust telah direkodkan dalam tempoh 1 Januari 2023 sehingga 30 September 2023. Jumlah keseluruhan pendaftaran SSM BizTrust sehingga 30 September 2023 ialah sebanyak **1,676,558** yang merangkumi entiti perniagaan, syarikat dan perkongsian liabiliti terhad.

SSM berharap melalui usaha dan inisiatif ini, SSM BizTrust dapat mewujudkan satu persekitaran perniagaan yang lestari dengan menyemai budaya tadbir urus serta tanggungjawab korporat yang baik dalam kalangan peniaga dan pengguna secara dalam talian di Malaysia. Selain lebih dipercayai serta mampu melahirkan peniaga dan pengguna yang matang serta beretika dalam mengurus niaga, keyakinan ini juga diharapkan dapat membantu mewujudkan persekitaran perniagaan yang dipercayai serta merencanakan pemulihan ekonomi domestik negara.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN JAWAB LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : DATO' SRI DR. HAJI ISMAIL BIN HAJI
ABD. MUTTALIB [MARAN]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

**YB DATO' SRI DR. HAJI ISMAIL BIN HAJI ABD. MUTTALIB
[MARAN]** minta **MENTERI PEMBANGUNAN KERAJAAN TEMPATAN**
menyatakan adakah pembeli rumah pertama bertaraf residensi atau
komersial bagi tahun 2018-2022 masih layak untuk mendapat
pengecualian cukai LHDN bagi pembelian rumah pertama.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan sentiasa prihatin dan mengambil serius mengenai pemilikan rumah dalam kalangan rakyat terutamanya bagi pembeli rumah pertama. Bermula pada tahun 2019, Kerajaan melalui Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan (KPKT) dengan kerjasama Persatuan-persatuan Pemaju Hartanah dan Perumahan iaitu Real Estate and Housing Developers Association (REHDA), Sarawak Housing and Real Estate Developer Association (SHEDA) dan Sabah Housing and Real Estate Developers Association (SHAREDAs) telah memperkenalkan inisiatif di bawah Kempen Pemilikan Rumah (*Home Ownership Campaign*, HOC). Melalui inisiatif ini, pembeli diberikan pengecualian duti setem bagi surat cara pindah milik dan perjanjian pinjaman perumahan mengikut kategori harga jualan rumah seperti berikut:

a) Harga rumah RM500,000 dan ke bawah

Pembeli yang menandatangani Perjanjian Jual Beli (PJB) dari 1 Januari 2019 hingga 31 Disember 2025 layak menerima pengecualian duti setem 100% bagi surat cara pindah milik dan perjanjian pinjaman perumahan.

b) Harga rumah RM300,001 hingga RM2.5 juta

PJB yang disempurnakan dari 1 Januari 2019 hingga 30 Jun 2019 dan dari 1 Jun 2020 hingga 31 Disember 2021 serta menerima diskaun daripada pemaju dengan nilai sekurang-kurangnya 10% daripada harga jualan rumah adalah layak mendapat pengecualian duti setem 100% bagi perjanjian pinjaman perumahan manakala bagi surat cara pindah milik pula layak menerima pengecualian duti setem 100% tetapi terhad sehingga nilai jualan RM1 juta dan baki seterusnya tertakluk kepada kadar 3%.

Seterusnya, inisiatif ini diteruskan sebagai Inisiatif i-Miliki melalui pengecualian duti setem bagi surat cara pindah milik dan perjanjian pinjaman perumahan bagi PJB yang ditandatangani bermula 1 Jun 2022 tetapi tidak lewat daripada 31 Disember 2023 dengan menerima diskaun 10% daripada pemaju adalah layak menerima pengecualian duti setem seperti berikut:

SOALAN NO : 39

- i) harga rumah RM500,000 dan ke bawah layak menerima 100% pengecualian; manakala
- ii) harga rumah RM500,001 hingga RM1 juta layak menerima 75% pengecualian.

Sehubungan itu, mana-mana pembeli yang memenuhi kriteria dan syarat seperti di atas layak untuk memohon pengecualian duti setem tersebut daripada Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN). Untuk makluman Tuan Yang di-Pertua dan Ahli Yang Berhormat juga, inisiatif ini hanya terpakai untuk pemajuan dan pemaju yang dilesenkan di bawah Akta Pemajuan Perumahan (Kawalan dan Pelesenan) 1966 [Akta 118], Enakmen Pemajuan Perumahan (Kawalan dan Pelesenan) 1978, Sabah atau Ordinan Pemajuan Perumahan (Kawalan dan Pelesenan) 2013 Sarawak.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN JAWAB LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : TUAN LEE CHEAN CHUNG
[PETALING JAYA]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

YB TUAN LEE CHEAN CHUNG [PETALING JAYA] minta **MENTERI PEMBANGUNAN KERAJAAN TEMPATAN** menyatakan adakah terdapat perancangan bersama pihak PBT untuk meluaskan konsep *shared street* di kawasan perumahan, bandar atau komersial seperti di negara UK dan Taiwan agar pejalan kaki dan penunggang basikal/motor berkongsi ruang yang sama dan kesesakan lalu lintas dapat dikurangkan.

JAWAPAN

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman, Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan (KPKT) melalui Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia) telah menyediakan beberapa garis panduan sebagai panduan dalam merancang infrastruktur yang dapat mewujudkan persekitaran mesra pejalan kaki serta menggalakkan penggunaan mobiliti mesra alam. Antara garis panduan tersebut ialah Garis Panduan Pelaksanaan Bandar Sihat Mesra Pejalan Kaki (Healthy Walkable City), Panduan Pelaksanaan Inisiatif Pembangunan Kejiranan Hijau – Penyediaan Laluan Pejalan Kaki dan Garis Panduan Perancangan Pembangunan Berorientasikan Transit (TOD). Garis panduan- garis panduan ini telah menetapkan prinsip yang perlu diterapkan dalam perancangan infrastruktur iaitu ketersambungan (connectivity), mesra pengguna (user friendly), selesa (comfort), selamat (safe) dan mampan (sustainable).

Bagi tahun 2015-2016, sebanyak dua (2) projek perintis *Healthy Walkable City* telah dilaksanakan dengan kerjasama Majlis Bandaraya Kuala Terengganu dan Majlis Perbandaran Kluang bagi menambah baik infrastruktur dan kemudahan laluan pejalan kaki di kawasan pusat bandar masing-masing. Selain daripada itu, projek *showcase* laluan pejalan kaki dan *place making* di kawasan pembangunan berorientasikan transit di sekitar Stesen LRT Cempaka, Ampang, dalam kawasan pentadbiran Majlis Perbandaran Ampang Jaya juga telah dilaksanakan pada tahun 2017. Kesemua usaha ini adalah ke arah memandu Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) untuk menyediakan infrastruktur serta kemudahan yang menggalakkan konsep *shared street* di kawasan perumahan, bandar atau komersial bagi mengurangkan kesesakan lalu lintas dalam jangka masa panjang.

KPKT akan terus komited dalam merancang ke arah penyediaan laluan pejalan kaki dan mikromobiliti (basikal dan *Personal Mobility Device*) yang lebih baik dan saling berkait melalui penyediaan Garis

Panduan Perancangan Laluan Kenderaan Mikromobiliti yang sedang dalam tindakan untuk mendapatkan kelulusan Jemaah Menteri. Antara perkara yang ditekankan dalam GPP tersebut adalah penyediaan laluan guna sama yang terletak sama ada di atas jalan (*on-carriageway*) atau bukan di atas jalan (*off-carriageway*).

Laluan guna sama *on-carriageway* merupakan jalan yang dikongsi antara kenderaan mikromobiliti dengan kenderaan bermotor lain manakala *off-carriageway* dikhususkan untuk kegunaan kenderaan mikromobiliti dengan pejalan kaki. Garis panduan ini memberi penekanan kepada aspek keselamatan seperti pengurangan kelajuan bagi memastikan perkongsian ruang yang lebih selamat dengan menggunakan elemen dan komponen keselamatan seperti redaan trafik (*traffic calming*).

PBT boleh merujuk dan mengguna pakai garis panduan yang disediakan oleh KPKT kelak bagi meluaskan konsep *shared street* di kawasan perumahan, bandar atau komersial agar pejalan kaki dan penunggang basikal/motor berkongsi ruang yang sama dan kesesakan lalu lintas dapat dikurangkan.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN
DARIPADA : YB DATUK SERI TAKIYUDDIN BIN
HASSAN [KOTA BHARU]
TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

YB DATUK SERI TAKIYUDDIN BIN HASSAN [KOTA BHARU] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan adakah Kerajaan mahu meneruskan penubuhan Suruhanjaya Siasatan Diraja bagi menyiasat buku *My Story: Justice in the Wilderness* yang ditulis oleh mantan Peguam Negara, Tan Sri Tommy Thomas, jika ya, apakah statusnya sekarang.

JAWAPAN

YB DATO' SRI AZALINA BINTI OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, perkara yang dibangkitkan dalam persoalan ini kini berada dalam pertimbangan Mahkamah. Oleh yang demikian, apa-apa perbincangan tentang perkara ini boleh terjumlah kepada "*sub judice*".

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : PUAN TERESA KOK SUH SIM
[SEPUTEH]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

PUAN TERESA KOK SUH SIM [SEPUTEH] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan jumlah kos dan perbelanjaan yang diijamatkan oleh Kerajaan Persekutuan melalui pembubaran Kementerian Wilayah Persekutuan. Apakah masalah yang dihadapi oleh Kerajaan selepas Kementerian Wilayah Persekutuan dibatalkan.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pembubaran Kementerian Wilayah Persekutuan disusuli dengan pewujudan Jabatan Wilayah Persekutuan telah memberi penjimatan kepada Kerajaan Persekutuan melalui pengurangan komitmen bayaran emolumen sebanyak RM2,358,912.61 juta setahun.
2. Kerajaan tidak menghadapi sebarang masalah operasi kesan daripada perubahan status Kementerian kepada Jabatan memandangkan Kerajaan telah meletakkan fungsi dan tanggungjawab menjaga kepentingan pembangunan dan kesejahteraan Wilayah Persekutuan di bawah YAB Perdana Menteri melalui Perintah Menteri-Menteri Persekutuan 2023 P.U(A) 27/2023 yang telah diwartakan pada 20 Januari 2023. Pengurusan Wilayah Persekutuan khususnya daripada aspek perancangan, penyelarasan, pemantauan dan penetapan dasar, program dan aktiviti diteruskan oleh Jabatan Wilayah Persekutuan yang diletakkan sebagai sebuah agensi di bawah Jabatan Perdana Menteri.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : DR. RADZI JIDIN [PUTRAJAYA]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

DR. RADZI JIDIN [PUTRAJAYA] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan:-

- (a) Status pelaksanaan Put Option oleh FELDA terhadap pegangan dalam Eagle High Plantations (EHP); dan
- (b) Usaha Kerajaan untuk memastikan hak FELDA terpelihara memandangkan harga saham EHP telah jatuh daripada 584 Rupiah Indonesia sesaham sewaktu dibeli pada 23/12/2016 kepada cuma 58 Rupiah Indonesia pada 18/09/2023.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA BINTI OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, FIC Properties Sdn Bhd (FICP) pada 11 Mei 2022 telah melaksanakan *Put Option (2022)* atas dasar *sole and absolute discretion*. PT Rajawali Capital International (RCI) dan PT Rajawali Corpora (RC) sepatutnya memindahkan *Option Price* sebanyak USD678.09 juta ke akaun FICP selewat-lewatnya pada 25 Mei 2022. Bagaimanapun, RCI tidak bersetuju dengan *Put Option (2022)*.
2. FICP telah memfailkan Notis Timbang Tara pada 17 Januari 2023 ke Singapore International Arbitration Centre (SIAC) bagi merujuk tuntutan FICP terhadap RCI dan RC melalui *Put Option* 11 Mei 2022 bagi RCI / RC membeli Saham *Put Option* di dalam EHP.
3. RCI telah memohon pelanjutan masa sehingga 3 Mac 2023 untuk memfailkan dokumen balasan. Terkini, Pendengaran Timbang Tara *Put Option (2022)* di SIAC telah ditetapkan pada 5 hingga 7 Disember 2023.
4. Kerajaan telah menubuhkan satu Pasukan Petugas Khas (FELDA EHP Task Force) pada Februari 2023 untuk mencari langkah terbaik berhubung isu tuntutan FELDA terhadap RCI dan RC.
5. Kerajaan juga telah membantu FELDA bagi mendapatkan pemanjangan tempoh Moratorium melalui Perjanjian Kemudahan pembiayaan Tawarruq yang akan berakhir pada 11 April 2024 selain bergantung keputusan prosiding timbang tara terhadap RCI dan RC.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS**

PERTANYAAN : LISAN

**DARIPADA : YB DATO' SERI HAJI AMINUDDIN BIN HARUN
[PORT DICKSON]**

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

YB DATO' SERI HAJI AMINUDDIN BIN HARUN [PORT DICKSON]

Minta **Perdana Menteri** menyatakan keghairahan sebahagian pemimpin parti-parti politik menggunakan sentimen agama untuk meraih sokongan dalam siri kempen pilihan raya dan mendoktrin para penyokong untuk melabel lawan dengan gelaran yang melampaui batas. Apakah langkah-langkah yang telah diambil dan akan dijalankan dalam usaha membendung budaya takfiri dan melampau daripada merebak dalam masyarakat Islam.

JAWAPAN

YB SENATOR DATO' SETIA DR. HAJI MOHD NA'IM

BIN HAJI MOKHTAR

MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI (HAL EHWAL AGAMA)

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman, kerajaan memandang serius terhadap tindakan segelintir individu termasuk pemimpin parti politik yang menggunakan sentimen agama dan melabelkan pihak lawan sehingga membawa budaya takfiri dan melampaui batasan yang ditetapkan oleh agama. Fenomena ini boleh menyebabkan persepsi masyarakat dunia terhadap

umat Islam dengan isu Islamofobia dan keganasan tidak akan berakhir sekiranya penganut Islam sendiri gagal membanteras budaya takfiri atau mengkufur orang lain. Oleh itu umat Islam perlu melakukan perubahan dari dalam masyarakat untuk mengatasi pandangan negatif itu.

2. Dalam hal ini, kerajaan akan terus memantau tindakan sedemikian agar tidak terus berleluasa. Mana-mana pihak yang menggunakan sentimen agama dan melabelkan pihak lawan dengan gelaran yang tidak baik sehingga menggugat perpaduan dalam masyarakat dan mengancam keselamatan negara boleh diambil tindakan berdasarkan peruntukan undang-undang yang berkuatkuasa.

3. Pendekatan wasatiyah dalam membina masyarakat Madani akan terus dipergiatkan bagi memupuk keharmonian kaum, ketenteraman awam dan menjamin keselamatan negara. Pihak berkuasa agama juga akan terus meneruskan usaha bagi memberi kefahaman Islam kepada masyarakat bagi membendung budaya takfiri dan melampau daripada merebak dalam kalangan masyarakat Islam melalui seminar, wacana, dialog, kelas takmir, khutbah Jumaat, Forum Perdana Ehwat Islam dan sebagainya.

4. Kerajaan amat berharap semua pihak berusaha memperkukuhkan perpaduan masyarakat Islam berasaskan akidah Ahli Sunnah Wal Jamaah. Pemimpin parti politik pula hendaklah menunjukkan contoh tauladan yang baik bagi memastikan amalan dan budaya negatif seumpama ini tidak terus berlaku sehingga mendatangkan kesan tidak baik kepada masyarakat terutamanya dalam kalangan generasi muda.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN LISAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : TUAN FONG KUI LUN [BUKIT BINTANG]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

SOALAN

TUAN FONG KUI LUN [BUKIT BINTANG] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan wang 1MDB yang berjaya terkumpul dan diambil balik daripada pihak-pihak yang terlibat di luar negara setakat ini.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA OTHMAN SAID
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada 11 Oktober 2023, Kerajaan Malaysia telah menerima satu Permohonan Timbang Tara (*Request for Arbitration*) dari The Goldman Sachs Group Inc. (Goldman Sachs). Memandangkan soalan daripada Ahli Yang Berhormat merupakan perkara yang sedang dalam pertikaian dengan Goldman Sachs di London Court of International Arbitration (LCIA). Maka, apa-apa pernyataan berhubung dengan perkara ini boleh terjumlah kepada "*sub judice*" selain dikhuatiri akan memberi kesan atau menjejaskan kedudukan Negara dalam pertikaian ini.

Sekian, terima kasih.

**PEMBERITAHUAN PERTANYAAN DEWAN RAKYAT
MESYUARAT KETIGA, PENGGAL KEDUA,
PARLIMEN KELIMA BELAS TAHUN 2023**

PERTANYAAN : LISAN

DARIPADA : YB TUAN WONG KAH WOH [TAIPING]

TARIKH : 24 OKTOBER 2023 (SELASA)

TUAN WONG KAH WOH [TAIPING] minta **PERDANA MENTERI** menyatakan status reformasi institusi untuk memisahkan jawatan Peguam Negara dan Pendakwa Raya dan apakah tempoh masa (timeline) yang ditetapkan untuk tujuan tersebut.

JAWAPAN

**YB DATO' SRI AZALINA BINTI OTHMAN
MENTERI DI JABATAN PERDANA MENTERI
(UNDANG-UNDANG DAN REFORMASI INSTITUSI)**

Tuan Yang di-Pertua,

1. Untuk makluman Ahli-Ahli Yang Berhormat, Kerajaan mengambil serius cadangan reformasi institusi melibatkan pengasingan peranan Pendakwa Raya dan Peguam Negara. Pada 16 Ogos 2023, Jemaah Menteri bersetuju supaya satu Kajian Empirikal yang terperinci dan holistik dibuat berkenaan dengan pengasingan peranan Pendakwa Raya dan Peguam Negara.

2. Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, Kerajaan telah bersetuju agar dua Pasukan ditubuhkan bagi terus mengerakkan agenda ini secara berfasa mengambil kira kompleksiti dan cabaran yang terlibat dalam perkara ini, iaitu—

- (a) Fasa Pertama, Pasukan Petugas Khas Kajian Komparatif sedang menjalankan kajian berdasarkan keterangan (*evidence-based research*) ke atas beberapa buah negara bagi meneliti dan merangka model yang paling sesuai dalam konteks Malaysia dengan mengambil kira *shawcross principle* dan *doctrine of independent aloofness*. Negara yang sedang dikaji mengamalkan sistem perundangan berasaskan demokrasi berparlimen yang mengamalkan sistem adversarial dan mempunyai pelbagai struktur pentadbiran iaitu Persekutuan, Negeri, Kesatuan dan sebagainya.

Daripada 9 negara yang sedang dikaji, 7 negara mempunyai Pendakwa Raya yang berasingan iaitu England & Wales, Kanada, Australia, Ireland, Kenya, Afrika Selatan dan India manakala Amerika Syarikat dan New Zealand masih mengekalkan Peguam Negara sebagai Pendakwa Raya.

England & Wales mengambil masa lebih kurang 8 tahun untuk mewujudkan *Director of Public Prosecution* dan *Crown Prosecution Service* yang mengambil alih pendakwaan daripada polis. *Director of Public Prosecution* dan *Crown Prosecution Service* masih tertakluk kepada Peguam Negara. *Crown Prosecution Service* ditubuhkan berdasarkan syor daripada *Royal Commission on Criminal Procedure* yang ditubuhkan pada tahun 1978.

Kenya pula mempunyai *Director of Public Prosecution* pada tahun 2011 selepas Perlembagaan baharu Kenya berkuat kuasa pada tahun 2010. Perlembagaan baharu tersebut digubal selepas pilihan raya Kenya pada tahun 2007 yang meletuskan rusuhan dan memerlukan mediasi antarabangsa melalui *Kenya National Dialogue and Reconciliation* yang diketuai oleh Kofi Annan.

Justeru itu, setiap Negara ini telah mengambil tempoh masa yang tertentu dalam melaksanakan model pengasingan yang bersesuaian dengan konteks Negara masing-masing; dan

- (b) Fasa Kedua, Pasukan Petugas Khas Teknikal bagi meneliti secara komprehensif mengenai implikasi perundangan, perjawatan dan kewangan dan menyediakan Laporan Interim untuk pertimbangan Jemaah Menteri. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, implikasi kewangan yang terlibat bagi melaksanakan inisiatif ini adalah tertakluk kepada model yang akan dikenalpasti berdasarkan *evidence-based research*. Ini meliputi kos bagi perjawatan sedia ada, perjawatan baharu, fasiliti (bangunan/senggara/utiliti), aset (kenderaan), perpustakaan dan teknologi maklumat. Oleh yang demikian, adalah *premature* untuk menentukan implikasi kewangan yang spesifik pada peringkat ini.

Seterusnya, pelaksanaan inisiatif ini juga akan memerlukan pindaan kepada Perlembagaan Persekutuan dan akan

melibatkan pindaan substantif terhadap fungsi-fungsi pentadbiran keadilan jenayah di Negara ini kepada sekurang-kurangnya 19 undang-undang lain yang berkaitan termasuk Kanun Keseksaan [Akta 574] dan Kanun Tatacara Jenayah [Akta 593]; dan

- (c) Fasa Ketiga, sesi libat urus bersama-sama dengan Kerajaan Negeri Sabah & Sarawak serta pihak pemegang taruh lain termasuk agensi penguatkuasaan seperti Polis Diraja Malaysia (PDRM), Suruhanjaya Pencegahan Rasuah Malaysia (SPRM), Jabatan Kastam Diraja Malaysia, Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia selain Majlis Peguam Malaysia, *Sabah Law Society*, *Advocates Association of Sarawak*, Ahli-ahli akademik dan pakar rujuk Perlembagaan Persekutuan akan diadakan oleh Pasukan Petugas Khas Teknikal dalam masa terdekat ini.

3. Pada 11 Oktober 2023, satu Sesi Libat Urus berkenaan Kedudukan semasa Pengasingan Peranan Peguam Negara dan Pendakwa Raya telah diadakan di Parlimen, Mesyuarat telah ditaklimatkan oleh Jabatan Peguam Negara berkenaan dengan status semasa kajian pengasingan peranan Pendakwa Raya dan Peguam Negara. Semasa sesi libat urus tersebut, Jabatan Peguam Negara telah membentangkan hasil kajian amalan terbaik global di 9 buah negara iaitu England dan Wales, India, New Zealand, Australia, Kanada, Afrika Selatan, Ireland, Kenya, Amerika Syarikat yang merangkumi kajian terhadap kaedah pelantikan Pendakwa Raya, syarat kelayakan, tempoh lantikan, alasan dan kaedah pemecatan, fungsi lain Pendakwa Raya dan kedudukan Peguam Negara dan Pendakwa Raya. YB Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Undang-Undang dan Reformasi Institusi) telah mengarahkan Jabatan Peguam Negara untuk mengkaji beberapa isu yang berbangkit berkenaan dengan pembentangan tersebut dengan lebih mendalam.

4. Langkah untuk mengurangkan campur tangan Peguam Negara dalam urusan pendakwaan adalah melalui—

- (a) pengasingan penuh seperti di negara Kenya dan Afrika Selatan; dan
 - (b) kawalan seperti di England & Wales, Canada, Australia, Ireland dan India.
5. Daripada 7 negara yang dikaji, hanya Kenya dan Afrika Selatan yang tidak tertakluk kepada Peguam Negara dalam membuat keputusan.
6. 5 negara lain yang tertakluk kepada Peguam Negara adalah seperti yang berikut:
- (a) **Kanada** – Peguam Negara boleh mengeluarkan arahan berkenaan dengan pemulaan pendakwaan atau tindakan yang khusus. Arahan tersebut hendaklah secara bertulis dan diwartakan dalam *Canada Gazette*. Peguam Negara juga selepas berunding dengan *Director of Public Prosecutors* mengeluarkan arahan berhubung dengan tindakan pendakwaan umum dan hendaklah secara bertulis dan disiarkan dalam *Canada Gazette*. Peguam Negara juga boleh mencelah dalam prosiding yang melibatkan kepentingan awam. Peguam Negara boleh mengambil alih pendakwaan selepas berunding dengan *Director of Public Prosecutors* dan hendaklah menyiarkan notis tersebut dalam *Canada Gazette*.
 - (b) **England & Wales** – Peguam Negara mempunyai kawalan ke atas *Crown Prosecution Service* (CPS) bagi pendakwaan jenayah yang melibatkan *Armed Forces Act* dan keselamatan negara.
 - (c) **Australia**- Peguam Negara masih mempunyai kuasa untuk memulakan atau menamatkan pendakwaan awam dan mengambil alih pendakwaan yang dijalankan oleh pihak persendirian. Pendakwaan bagi kesalahan tertentu masih memerlukan keizinan Peguam Negara. Ini secara amnya melibatkan kesalahan yang bersifat politik.

- (d) **Ireland** – Peguam Negara masih mempunyai fungsi di bawah *Fisheries Act* dan *Extraditions Act*. Untuk kes di bawah *Geneva Convention Act*, *Official Secret Act* dan *Genocide Act*, tiada prosiding boleh diambil tanpa kebenaran Peguam Negara. Berdasarkan subseksyen 2(6) *Prosecution of Offences Act 1974*, Peguam Negara dan *Director of Public Prosecutors* hendaklah berunding dari semasa ke semasa berhubung dengan perkara yang melibatkan fungsi *Director of Public Prosecutors*.
- (e) **India** – Peguam Negara boleh demi kepentingan keadilan membuat permohonan kepada *Supreme Court* untuk memindahkan pendengaran dan rayuan kes jenayah di *High Court* dan juga memindahkan pendengaran dan rayuan kes jenayah dari *Subordinate Court* ke *High Court*.

7. Untuk makluman lanjut Ahli-ahli Yang Berhormat, pindaan kepada Perlembagaan Persekutuan dan undang-undang lain akan berbangkit. Senarai undang-undang lain yang perlu dipinda adalah seperti yang berikut:

- (a) Kanun Tatacara Jenayah [Akta 593];
- (b) Akta Tafsiran 1948 dan 1967 [Akta 388];
- (c) Kanun Keseksaan [Akta 574];
- (d) Akta Cukai Pendapatan 1967 [Akta 53];
- (e) Akta Kaedah-Kaedah Mahkamah Rendah 1955 [Akta 55];
- (f) Akta Keterangan 1950 [Akta 56];
- (g) Akta Mahkamah Kehakiman 1964 [Akta 91];
- (h) Akta Mahkamah Rendah 1948 [Akta 92];
- (i) Akta Imigresen 1959/63 [Akta 155];

- (j) Akta Kesalahan-Kesalahan di Luar Negeri 1976 [Akta 163];
- (k) Akta Cukai Keuntungan Harta Tanah 1976 [Akta 169];
- (l) Akta Majlis Parlimen (Keistimewaan dan Kuasa) 1952 [Akta 347];
- (m) Akta Organisasi Antarabangsa (Keistimewaan dan Kekebalan) 1992 [Akta 485];
- (n) Akta Kanak-Kanak 2001 [Akta 611];
- (o) Akta Pencegahan Pengubahan Wang Haram, Pencegahan Pembiayaan Keganasan dan Hasil daripada Aktiviti Haram 2001 [Akta 613];
- (p) Akta Bantuan Bersama Dalam Perkara Jenayah 2002 [Akta 621];
- (q) Akta Antipemerdagangan Orang dan Antipenyeludupan Migran 2007 [Akta 670];
- (r) Akta Suruhanjaya Pelantikan Kehakiman 2009 [Akta 695]; dan
- (s) Akta Perlindungan Saksi 2009 [Akta 696].

Sekian, terima kasih.